БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(8606) | 1958 оной апрелиин 4, пятница, | Сэн 20 мүнгэн

ҮНЕЭДЭЙ ТООЕ ОЛОШОРУУЛХА

Хүн зоной улам ургажа байа хэрэглэмжые сагаан эдеэр бүри һайнаар хангахын, ашанхи жэлнүүдтэ һү, мяха ам ехээр абаха аргатай бохын тулада үнеэдэйнгээ тоо үргэнөөр олон болгохо шухаа байна гэжэ КПСС-эй ЦК, ССР-эй Министрнүүдэй Соэт хүдөө ажахын бүхы хүдэлэрилэгшэдтэ энэ жэлэй эхиндэ хандаһан Хандалга бэшэг өгоо онсолон тэмдэглээ һэн.

Энэ заабарие амжалтатайар бэелүүлхэ арга боломжоүүд манай республикын колз болон совхозуудта яһала. Жэшээнь, Бичурын аймай Дзержинскиин нэрэмжэтэ олхоз гансахан нёдондо жэй туршада үнеэдэйнгээ тооеу процентээр олошоруулжа адаа. Мүн Зэдын аймагай ениинэй нэрэмжэтэ, Тарбагаайн аймагай «Красный боец» олхозууд жэл соо үнеэдээ эри гаран процентээр олошоулһан байна. Республикын он колхоз үнеэдэй һубайгые усадхажа, тугал олоор аһан байха юм.

Тиигэбэшье һаа, республиманай колхозуудта үнеэдээн, тэдэнэй тооe олошоулха хэрэг тон хангалтагүй айһаар. Үнгэрһэн жэлдэ маай колхозуудта бүхы дээрээ эдэй тоо толгой миил 2,5 роцентээр олошороо һэн. Хан тиихэдэ зарим аймагай олхозуудта тэрэнэй тоо өөрһэн байшоо.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ боюоб гэхэдэ, колхозуудта эдые хайра гамгүйгөөр шэ тиишэнь гаргашална. 957 ондо Хэжэнгын, Кударын аймагай колхозууд үнеэдэйнэ гурбанай нэгэ хубиие, Заменай, Түнхэнэй колхозууд рбэнэйнь нэгэ хубиие хороогоо. Гадна, эдэ аймагуудта, ын Яруна, Баргажанда эмэ шараг, гунжад олоор гаргаалгадажа, тоонь бүхы бодо алай оройдоо гурба—дүрбэн роцентнь болоно.

Иимэрхүү шалтагаанһаа божо, эбэртэ бодо малай һүүтэ үнеэдэй тоо эдэ аймагта —28 процентһээ дээшэ гаагүй бшуу. Эдлүүриин гаай 100 гектар бүридэ абаа хараа һаа, үнеэдэй тоо дын, Хориин аймагуудта 1,5 лгой, Сэлэнгын—1,9 толгой үртэнэ. Гол түлэб бодо мал эбэрилдэг Прибайкальска, айкало-Кударын болон Түнэйшье аймагай колхозууд эдлүүриин газарай 100 га ридэ оройдоо 4,6—6,1 үнеэн үртэдэг.

Тииһээ тиитэр мүнөө жэлдэ, неэдэй тооe олошоруулха тушаа парти, правительствын одорхой захяа заабариин гаад байхада, нёдондонойно алдуу эндүүе дабтажа айһан баримтанууд али олон эгдэнэ. Байгша оной үнгэрн хоёр һарада Закаменай олхозууд үнеэдээ 206 толйгоор хорооогоо. Мүн дээрэ урсагдагша бусад аймагай колхозууд иимэрхүү байдалтай.

1958 оной дүүрэтэр колхоз, совхозуудтаа үнеэдэй тооe 81 мянга 100 толгойдо хүргэхэ гэхэ гү, али жэл соо колхозуудта үнеэдэй тооe 14 процентээр, совхозуудта — 10,7 процентээр олошоруулха гэһэн уялга хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд һаяхан абаад байна. Ушар иимэһээ бүхы малшад, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партиин аймкомууд болон аймгүйсэдкомууд үнеэдээ олошоруулха тушаа яаралтай хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Нэн түрүүн түлынь абажа боломоор, һү шэмэ үгэжэ байһан үнеэдые гаргашалха ябадалые болюулха хэрэгтэй. Хоёрдохёор, наһаа хүсэһэн эмэ хашарагуудые һаяар илгажа, энэ жэлдэ тугаллуулхаар бухада табиха шухала. Гадна, һубай гараһан, мүн тугаллаһан бүхы үнеэдые болзорынь алдангүй искусственна аргаар үрэжүүлхэ, отондо оруулха хэрэгтэй. Тиихэ зуураа малшан бүхэн үнеэдэйнгээ хээлитэй болоһые адаглажа ябаха уялгатай. Хэрбээ хээлитэй болоогүй һаань, саг соонь дахин бухада табиха хэрэгтэй болоно бшуу.

Үнеэдэйнгээ тоо толгойе олошоруулхатаяа хамта, тэрэнэй үүлтэрые һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тушаа эрид шанга хэмжээ абаха шухала. Юуб гэхэдэ, жэлдээ үнеэн бүриһөө 1500—2000 литр һү һаадагаараа һанаагаа амархагүй, харин үнеэдэй үүлтэрые түргэнөөр һайжаруулха саг тулажа ерээ. Тиимэһээ эрхим үүлтэрэй буханuудай үрөөр томо үнеэдые, хашарагуудые искусственна аргаар үрэжүүлгэ эмхидхэгдэхэ зэргэтэй. Мүнөө эбэртэ малые үрэжүүлхэ гүрэнэй дүрбэн станци республика доторнай хүдэлнэ. Тэндэхи эрхим үүлтэртэ бухануудые хүсэдөөр ашаглажа, үрыень таһалгаряагүй зөөжэ шадабал, нилээд оло мянган үнеэдые үрэжүүлжэ болохо байна. Теэд үнеэдые, эмэ хашарагуудые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ олохон мэргэжэлтэд, зоотехнигүүд, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд анхарал табинагүй. Тиимэл хадаа Заиграйн аймагай колхозуудта тон бирагүй, нютагай үүлтэрэй бухануyд үнеэдээрнь суг бэлшээридэ ябажа байна ха юм. Энэмнай малай үүлтэрые һайжаруулха бэшэ, харин муудуулха болоно. Иимэрхүү баримтануудые мүнөө тэсэхын аргагүй.

Нүхэд малшад! Үнеэдэйнгээ тоо толгойе олошоруулжа, нэгэшье толгой һубайруулангүй, һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсөөр Америкын Холбоото Штадуудые ойрын сагта хүсэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулая.

[Р]СФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

[Нүх]эр Д. С. Полянскиие РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо тухай

Нүхэр Полянский Дмитрий Степановичые РСФСР-эй Министрэй Соведэй Түрүүлэгшээр томилхо.

[Р]СФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **М. ТАРАСОВ**
[Р]СФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЗИМИН.**
Москва, 1958 оной мартын 31.

[Эд] хэрэглэгшэдэй кооперациин X съезд

[Ѳ]гэлдэр Улан-Удэ городто республикын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин X съезд нээгдэбэ. Съездтэ [ер]эдээ 300 шахуу делегат, мүн [эдэ] Читын, Эрхүүгэй областьнаа айлшад ерэнхэй.

[Съ]езд дээрэ Бурмонкоопсоюзай [прав]лениин түрүүлэгшэ нүхэр **Тан[...]** тоосоото элидхэл хэбэ.

[Э]лидхэлэй һүүлээр Бурмонкоопсоюзай шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр **Оленникова** үнгэрһэн [ж]элэйнгээ тоосоо хэһэн байна.

[Һ]үүлээрнь үгэ хэлэлгэ эхилээ.

—Манай аймагай ажалшад ам[...] зарим зүйлнүүдые, мүн пумаа[...], харин сэмбэ болон бусад эд, сабхи хуудалдажа абахаяа аяар Улан-Удэ, Кяхтада ерэдэг,— гэжэ Кударын аймагай потребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр **Москвитин** хэлээд, — арад зондо шухала хэрэгтэй эдэ мэтын зүйлнүүдые аймаг, городуудаар тааруулан хубаарилжа байхыень Бурмонкоопсоюзай правленидэ дурадхаба.

Заиграйн аймагай Шэнэ-Бэрээнэй сельпогой түрүүлэгшэ, делегат нүхэр **Афанасьев**, Байкало-Кударын аймагай потребсоюзай түрүүлэгшэ, делегат нүхэр **Лескокол** үгэ хэлэбэ.

Съезд мүнөөдэр хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлһээр.

СССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси

Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха тухай асуудалаар дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнуудта
СССР-эй Верховно Соведэй Хандалга

Ядерна зэбсэг туршалгые энэ дары, үгэ дуугүйгөөр болюулха тухай асуудалаар дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнуудта Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Совет хандана. Атомна болон водородно зэбсэгүүдэй туршалга хэжэ, тэдэниие тэһэлжэ үргэлжэлһөөр байһан ябадал бүхы оронуудай арадуудай һанаа ехээр зобооно, түби бүхэндэ ажаһууһан бүхы хүнүүдэй ажамидаралай тон шухала интересүүдые дайрана.

Ядерна зэбсэгтэй гүрэнүүдэй парламентнуудта — Америкын Холбоото Штадуудай Конгресстэ болон Великобританиин Парламентда СССР-эй Верховно Совет 1957 оной майн 10-да хандажа, энэ зэбсэгэй туршалгые болюулха тушаа үгэеэ ойлголсон хэмжээ абая гэжэ дурадхаһан байгаа. 1958 оной январиин 1-һээ атомна болон водородно зэбсэгүүдэй туршалгые болюулха гэһэн уялга СССР, США болон Великобритани бэе бэедээ даажа абаха гэһэн дурадхалтай тогтоол СССР-эй Верховно Совет 1957 оной декабриин 21-дэ абаа һэн.

Тиигэбэшье, США болон Великобританиин ондоо хараа бодол баримталһан дээрэһээнь ядерна зэбсэгэй туршалгые болюулха тушаа асуудал мүнөө хүрэтэр шиидхэгдэжэ шадагдаагүй байһаар. Туршалга хэгдэн, атомна болон водородно бомбонууд тэһэлэгдэһээр зандаа. Энээнһээ байтагай хүн амитаниие олоор хюдаха бүри аюултай шэнэ зэбсэгүүдые байгуулха талаар мүрысөөн бүри эдэбхитэйгээр хүгжэжэ байнхай.

Атомна болон водородно зэбсэгүүдые туршажа тэһэлһэн ушарнууд тон муу муухай хойшолонгуудтай юм. Эдэ туршалганууд сэрэг дайнай үгы байһан энэ үедэшье мүнөө ажаһууһан хүнүүдэй, мүн ерээдүйн үетэнэй бэе махабадые ехэ аюулда оруулна. Олон тоото ниитын ажалябуулагшад, олон оронуудай хэдэ мянган элитэ ехэ эрдэмтэд атомна болон водородно зэбсэгүүдэй туршалгые дары болюулха гэһэн эрилтэ үсэд шангаар хэнэ. Энэ асуудалай шиидхэлгые хойшолуулжа болохогүй, юундэб гэхэдэ, ядерна тэһэрэлгын һүүлээр тунаһан радиоактивна бодосуудай ехэ болохо бүринь хүн түрэлтэниие хожомоо заһагдашагүй ехэ хохидол дайража болохо гэжэ мэдээжэ ехэ эрдэмтэд хэлэнэ.

Мүнөө үедэ оройдоол гурбан гүрэнэй атомна болон водородно зэбсэгтэй байһан дээрэһээ, тэдэ зэбсэгүүдэй туршалгые болюулха асуудалые түргэн шиидхэхэдэ энэ үедэ нилээд хүнгэн байна бшуу.

Ядерна зэбсэг туршалгые хаа хаанагүй болюулха ябадалда эхи табиха, тиигэжэ хюдалгата атомна дайнай аюулһаа хүн түрэлтэниие эсэслэн абарха зам тээшэ түрүүшын алхам хэхэ зорилгоор атомна болон водородно зэбсэг туршалгые Советскэ Союзай зүгһөө болюулха гэһэн шиидхэбэри СССР-эй Верховно Совет абаа.

Эб найрамдалые сахиха, бэхижүүлхэ агууехэ хэрэгэй түлөө арадуудай үмэнэ парламентнуудай тон ехэ харюусалгатай байһые мэдэржэ, атомна болон водородно зэбсэг туршалгые хэтэ мүнхэдөө болюулха тухай асуудалые бүхы гүрэнүүдэй одоошье эсэслэн шиидхэхынь тулада аһан шадалаараа оролдохо гэһэн уряатайгаар Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Совет ядерна зэбсэг хэдэг гүрэнүүдэй парламентнуудта—Америкын Холбоото Штадуудай Конгрессто болон Великобританиин Парламентда хандаа.

Газар дэлхэйн бүхы оронуудтахи олон миллион хүн зоной эгээн шухала эрмэлзэлгэнүүдтэй тааралдадаг энэ эдэбхиие дэмжэхыень бусад оронуудай парламентнуудые Верховно Совет уряална.

Атомна болон водородно буу зэбсэгэй туршалгые тиимэ зэбсэгүүдтэй бүхы гүрэнүүдэй хойшолуулангүйгөөр болюулһан ябадал багашье, ехэшье оронуудай, тэдэнэй атомна зэбсэгтэй, үгышье һаань хамаагүй, дэлхэйн бүхы оронуудай аша туһада харюусаха байна гэжэ СССР-эй Верховно Совет гүнзэгыгөөр этигэнэ. Ядерна туршалгын муу муухай хойшолонгууд гээшэ гүрэнүүдэй географическа хилэ, гүрэнүүдэй политическэ илгаануудые мэдэдэг бэшэ ха юм. Эгээл тиимэһээ гүрэн бүхэн тиимэ туршалгануудые болюулха гэһэн асуудалда ямараар хандаха байһанаа тодорхойлхо ёһотой. Зүгөөр энэ асуудалые шиидхэхэдэ ядерна зэбсэгтэй, тэрэниие туршадаг гүрэнүүд гол харюусалга даахa болоно. Тиигэбэшье, энэнь энэ шухала хэрэгые шиидхэлгэдэ бусад оронууд өөһэдынгөө хубитые оруулха аргагүй гэһэн удхатай бэшэ юм. Атомна болон водородно бомбонуудые тэһэлдэг аюулта туршалгануудые дары болюулха гэһэн бүхы арадай эрилтые дэмжэжэ, ядерна зэбсэгэй туршалгые болюулха тушаа хэлсээ батална талаар гүрэн бүхэн, ехэшье, багашье гүрэн, ООН-эй гэшүүншье, бэшэшье һаа хамаагүй, ехэ туһаламжа хүргэхэ байна.

Хэрбээ ядерна зэбсэгтэй бусад оронууд Советскэ Союзай жэшээгээр өөһэдөө ядерна зэбсэг туршахаяа болёо һаань, хэтэ мүнхэдөө атомна болон водородно зэбсэгэй туршалгые хаа хаанагүй болюулха асуудал шиидхэгдэхэ байна. Тиигэбэл атомна буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар бүтээхэ ябадалые болюулха, бүхы арадуудай аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ талаар ехэ алхам хэгдэхэ байна. Уласхооронды оршон байдалые һайжаруулхада энээнэй тон ехэ удхашанартай байхань, гуримшуулагдаагүй бусад олон уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэдэнь энээнэй туһалхань дамжаггүй.

Советскэ Союзай энэрхы сэдьхэлээр абаһан энэ шиидхэбэриие США болон Великобританиин дэмжэхэ дурагүй байгаа һаань, урдынхяараал атомна болон водородно зэбсэгүүдээ туршажа тэһэлһээр зандаа байгаа һаань, дээрэ хэлэгдэһэн ушарые, мүн СССР-эй аюулгүй байдалые сахиха ябадалые харадаа абан, Советскэ Союзай ядерна туршалгануудые хэхэ асуудалые Советскэ правительство өөрынгөө һаналаар шиидхэхэ байха. Тиигэбэшье, Америкын Холбоото Штадуудта болон Великобританида тусхай хэмжээнүүд абтажа, ядерна зэбсэгэй туршалгые болюулха хэрэгтэ Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэл дэмжэгдэхэ бэзэ гэжэ СССР-эй Верховно Совет этигэнэ.

Бүхы арадуудай, бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэл зорилготой тааралдуулан, ядерна зэбсэгэй туршалгые хаа хаанагүй эсэслэн болюулха гэһэн хүсэл оролдолгые бүхы хэмжээгээр дэмжэлсыт гэжэ дэлхэйн бүхы оронуудай парламентнуудые СССР-эй Верховно Совет уряална.

Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Совет.

Москва, Кремль. 1958 оной мартын 31.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛ

Гитлеровецүүдтэ эсэргүү коалицида хабаадаһан гүрэнүүдэй, мүн дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ гитлеровскэ добтолгоһоо хохидоһон оронуудай парламентнуудта палатануудай түрүүлэгшэнэрэй хандаха тухай даалгабари

Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союзай Верховно Совет **иигэжэ тогтооно:**

Гитлеровецүүдтэ эсэргүү коалицида хабаадаһан гүрэнүүдэй, мүн дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ гитлеровскэ добтолгоһоо хохидоһон оронуудай парламентнуудта СССР-эй Верховно Соведэй нэрэһээ хандажа, Германиин Федеративна Республикые атомна, ракетнэ буу зэбсэгээр зэбсэгжүүлхэгүй зорилгоор хүсэеэ нэгэдүүлэе гэжэ уряалхыень Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй Түрүүлэгшэнэртэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1958 оной мартын 31.

Грузинска ССР-эй зураглан харуулдаг искусствын выставкэ СССР-эй Уранһайханай академиин залнууд соо нээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн гарһаа — Грузиин уран зурааша В. Кешелава, РСФСР-эй арадай уран зурааша М. Манизер, искусствын габьяата ажал-ябуулагша С. Какабадзе болон РСФСР-эй арадай уран зурааша Ф. Решетников. **ТАСС-эй фотохронико.**

СОВЕТСКЭ ГРУЗИИН СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ҺАЙНДЭР

Грузиин искусство, литературын декадын түгэсхэлэй концерт

Грузиин искусство, литературын декадын түгэсхэлэй концерт апрелиин 1-дэ Москвада ССР Союзай Ехэ театр соо болоо. Концертдэ хабаадагшад ород арадай, мүн Баруун Европын арадуудай, Грузиин арадай мүнөөнэйшье, урданайшье хүгжэм дуунуудые гүйсэдхэжэ, бусад арадуудай бии болгоһон эрхим һайн искусствотай Грузиин советскэ искусствын нягта холбоотой байһыень гэршэлбэ. З. Палиашвилиин нэрэмжэтэ оперо, баледэй Тбилиссиин театрын нэгэдэмэл хоор, солистнууд болон оркестрынь «Эхэ орон—амар мэндэ» гэһэн композитор Ш. Мшвелидзын дууе айхабтар абьяастайгаар гүйсэдхөө.

Мүн концертдэ Грузиин онсо өөрэ аман зохёол ехээр харуулагдаа. Инаг дуран тухай, шог дуунууд, солбон хурдан хатар танца наадагдаа. Республикын арадай артистнууд Н. Рамишвили, И. Сухишвили гэгшэдэй хүтэлбэри доро хүдэлдэг хатар танцын ансамбль илангаяа ехээр һайшаагдаба.

Арадай дуу, хатарай габьяата ансамбль Грузиин арадай дуунуудые гоё һайханаар гүйсэдхөө. Шагнагшад дуушадые, мүн дирижёр А. Кавсадзые халуунаар амаршалаа.

Декадада зорюулан С. Цинцадзын зохёоһон «Мордолгын дууе» концертын түгэсхэлдэ айхабтар һайнаар дуулаа.

Нүхэд А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, В. П. Мжаванадзе болон парти, правительстын бусад хүтэлбэрилэгшэд концертдэ байгаа. (ТАСС).

Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегаци Будапешт ерээ

БУДАПЕШТ, апрелиин 2. **(ТАСС-эй тусхай корр).** Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегаци Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин ЦК-гэй болон Венгриин Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно Правительствын харюугай уряалаар айлшалжа, мүнөөдэр Будапешт ерээ. КПСС-эй ЦК-эй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев (делегациие толгойлогшо), КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин, Украинын КП-гэй Киевскэ обкомой нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест, КПСС-эй Ленинградска горкомой хоёрдохи секретарь А. П. Бойкова болон СССР-һээ Венгриин Арадай Республикада байдаг Элшэн сайд Е. И. Громов делегациин составта ороно.

Венгриин болон советскэ тугуудаар шэмэглэгдэһэн Ферихель аэродром дээрэ Партийно-Правительственна делегациие ВСРП-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, Венгриин Арадай Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, Венгриин Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно Правительствын түрүүлэгшэ Ференц Мюнних болон ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд Дьердь Марошан, Антал Апро, Карой Кишш, Дьюла Каллаи, Шандор Ронаи, Миклош Шомоди, Йене Фок, Бела Биску, Лайош Фехер болон парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, ниитын ажал-ябуулагшад, Венгриин арадай армиин түлөөлэгшэд, Будапештдэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгые толгойлогшонор, Венгриин болон харин гүрэнүүдэй журналистнууд угтаа. Мүн СССР-һээ ВНР-тэ байдаг Элшэн сайд Е. И. Громов, мүн советскэ посольствын бүхы хүдэлмэрилэгшэд делегациие угталсаа.

Советскэ айлшадай ерэхэһээ урда Венгриин түб хотын олон мянган ажалшад аэродром дээрэ суглараһан байгаа. Сугларагшад һайндэрэйхеэр хубсаланхай, гартаа үнгын сэсэгүүдые баринхай. Толгой дээгүүрнь улаан болон гурбан үнгэтэй национальна тугханууд далбана. Аэродром дээгүүр ород, венгер хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн уряа лозунгнууд намилзана. «Совет, венгер арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан мандаха болтогой!», «Манай орондо ерэһэн Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегациие халуунаар амаршалнабди!», «Социализмын оронуудай агууехэ ахадүүгэй бүлэ мандаха болтогой!» гэжэ тэдэ лозунгнууд дээрэ бэшээтэй. Мүнөөдэр Будапештдэ наратай тунгалаг үглөөгүүр болоо. 10 час 45 минута. Мүнгэн сагаан «ТУ-104» аэродром дээрэ харагдаба. Самолёт хүнгэхэнөөр газарта буужа, аэропортын байшанда дүтэлэн ерэбэ. Самолёдһоо Н. С. Хрущев болон делегациин гэшүүд бууба. Сугларагшад нэрьемэ шангаар альга ташана, «Ура!» хашхаралдана, улаан, улаан-сагаан-ногоон үнгэтэ тугханuудаар даллажа амаршална, «Хани барисаан!», «Венгерско-советскэ хани барисаан!» гэһэн үгэнүүд дуулдана.

Нүхэд Янош Кадар, Иштван Доби, Ференц Мюнних болон Венгриин партийна болон гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад самолёдто дүтэлжэ, хүндэтэй айлшадтайгаа гараа барисалдан мэндэшэлэлсэнэ.

Н. С. Хрущевто хүндэлэлэй харуулай начальник рапорт үгөө. Советскэ Союзай болон Венгриин Арадай Республикын гимннүүдые оркестр наадаа. Удаань нүхэд Н. С. Хрущев, Янош Кадар хүндэлэлэй харуулай урдуур гараба. Советскэ айлшадта пионернүүд баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегациие толгойлогшо нэрьемэ альга ташалган доро угтагшадай урдуур гаража, министрнүүдтэй, дипломадуудтай, ажалшадай түлөөлэгшэдтэй мэндэшэлэлдэнэ. Удаань советскэ айлшад, ВНР-гэй хүтэлбэрилэгшэд аэропортын байшангай дэргэдэ табигдаһан трибуна тээшэ ошобо. Нүхэр Янош Кадар амаршалгын үгэ хэлээ.

Удаань нүхэр Н. С. Хрущев сугларагшадта халуунаар угтагдан, үгэ хэлээ.

Нүхэд Янош Кадарай, Н. С. Хрущевой үгэнүүд нэгэнтэ бэшэ нэрьемэ альга ташалгаар, амаршалгын үгэнүүдээр таһалдуулагдаһан байна. Талмай дээрэ партийна гимн —Интернационал зэдэлнэ.

Нүхэр Н. С. Хрущев, Партийно-Правительственна делегациин гэшүүд болон Венгриин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад машина тээшэ ошобо. Хүндэтэ советскэ айлшадай аэродромһоо байха байшан хүрэтэрөө ябаһан бүхы замдань Будапештын олон мянган ажаһуугшад тэдэниие халуунаар амаршалаа. Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегацитай Будапештдэ болоһон уулзалга хадаа венгерско-советскэ эбдэршэгүй хани барисаае эли тодоор харуулаа.

СССР-эй Партийно-Правительственна делегаци Венгриин Арадай Республикын делегаци хоёрой хоорондо хэлсээн болобо

БУДАПЕШТ, апрелиин 2. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин Центральна Комитедэй байшан соо Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегаци Венгриин Арадай Республикын делегаци хоёрой хоорондо апрелиин 2-то хэлсээн эхилээ.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Ф. Р. Козлов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ В. В. Гришин болон делегациин бусад гэшүүд Советскэ талаһаа хэлсээндэ хабаадана.

Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, Венгриин Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно Правительствын түрүүлэгшэ д-р Ференц Мюнних, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, ВСРП-гэй ЦК-гэй секретарь Дьюла Каллаи болон Венгриин гүрэнэй бусад ажал-ябуулагшад Венгриин талаһаа хэлсээндэ хабаадаба.

Хэлсэхэ ёһотой асуудалнуудаараа делегацинууд һанамжаяа андалдаа. Бүхы асуудалнуудаар тэдэнэй нэгэн адли һанамжатай байһаниинь хэлсээнэй үедэ харагдаа.

Үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда хэлсээн үнгэрөө.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партийна группануудай хүдэлмэриин зарим дүршэлһөө

Коммунистнуудайнгаа зүбөөр хубаарилан табигдаһан аад, түрүү үүргэеэ дүүргэдэг, журамаа һайнаар сахидаг, коллективтээ үдэр бүри нүлөө үзүүлжэ шададаг, үйлэдбэриин түсэб бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг байхадал партийна организаци өөрынгөө урдахи зорилгые амжалтатайгаар дүүргэдэг гээшэ.

Колхозойнгоо ажал хэрэгтэ парторганизаци һулаар нүлөөлнэ, коммунистнууд үүсхэл эдэбхи багаар гаргана, зарим коммунистнууд партийна организациин хүдэлмэридэ хабаадалсанагүй шахуу гэжэ Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин үнгэрһэн тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ коммунистнууд шүүмжэлһэн юм.

Шэнээр һунгагдаһан партийна бюро тус шүүмжэлэлдэ анхаралтайгаар хандажа, гурбан комплексно бригада бүридөө партийна группа бии болгоо. Тэрээнһээ хойшо парторганизациин хүдэлмэри эли бодо һайжаржа байна.

Мүнөө коммунистнуудынь партийна суглаанай хэзээ болохыень хүлеэнгүй, өөрынгөө бригадын ажал хэрэг тухай, мүн бусад янза бүриин асуудал зүбшэн хэлсэдэг болонхой.

Жэшээнь, нэгэдэхи комплексно бригадын һаамхай үнеэдэй гүүртэ һү һаалгаар бусад гүүртэнүүдһээ гээгдэжэ ябадаг һэн. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр январь, февраль һарада 96—113 литр һү һаагаа. Тиихэдэ зэргэлжэ байһан гурбадахи комплексно бригадынь гүүртэ энэ үе соо 106,5—127 литр һү һааһан байгаа.

Һү һаалгын юундэ бага байһанай шалтагаание партгруппорг нүхэр Г. В. Овсянкинай шэнжэлжэ үзэхэдэнь, һаалишадай хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй, ажалай журам һула, үнеэдые эдеэлүүлхэ, харууһалха талаар зоотехническэ заабари дүүргэгдэдэггүй байба. Гадна һаалишадынь эб эмхигүй, бэе бэедээ туһалалсадаггүй байһаниинь мүн лэ элирһэн байгаа.

Тиимэһээ ажалай журам һайжаруулха, һү һаалга дээшэлүүлхэ тухай асуудалаар партгруппын суглаан үнгэргэгдэһэн байгаа. Тус суглаанда бүхы һаалишад уригдаһан юм. Суглаан шүүмжэлэл ехэтэйгээр үнгэржэ, гүүртын һаалишад, малшадай хүдэлмэриин дутуу дунданууд элирүүлэгдэһэн, ажалай журамай муу байһан тухай тэмдэглэгдэһэн байна. Мүн бүхы һаалишад һанамжануудаа хэлээ.

Энэ суглаан дээрэ болоһон шүүмжэлэл, түрүү гүүртые һү һаалгаар хүсэхэ гэһэн зорилго һаалишадта ехэ һургаал боложо, тэдэнэр хүдэлмэридөө һайнаар хандажа эхилээ. Суглаанай болоһоной хойто үтлөөгүүр бүхы һаалишадынь хүдэлмэридөө саг соогоо гараад байһан юм. Мэдээжэ шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые Заиграйн һаалишадай халуунаар дэмжэхэдэ, партгруппа энээн тухай гүүртын һаалишадай дунда зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхээ. Тиихэдээ 1958 ондо үнеэн бүриһөө 2100 литрһээ доошо бэшэ, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 500 литрһээ дээшэ һү һаахабди гэжэ һаалишад уялга абаба. КПСС-эй гэшүүнэй кандидат Татьяна Гайфулина үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һаахаб гэжэ найдуулаа.

Һү һаалга дээшэлүүлхын тулада партийна группын абаһан эдэ хэмжээнүүд нилээд туһатай байба. Март һара соо тус гүүртынхид һү һаалгаар түрүү гүүртэеэ хүсөө.

Ондоо жэшээшье хараад үзэе. Хоёрдохи комплексно бригадын ахалагша хонишон Дансоруновагай отарада түл гарзалжа эхилээд, хэдэхэн үдэр соо 70 гаран хурьган үхэһэн байгаа.

Тиихэдэнь партийна группа түл абалга тухай асуудал партийна суглаандаа хэлсэбэ. Хонидой олоор түрэжэ эхилбэшье, хурьгадые түлжүүлхэ кошарно-базова арга хэрэглэгдэдэггүй, хонид уйтан байра соо байна гэжэ элирүүлэгдэбэ. Кошарно-базова арга түргэнөөр хэрэглэдэг болохо гэжэ шиидхээд, гурбан үдэрэй турша соо гурба-гурбан хаамжа халхабша хэхэ гэжэ коммунист бүхэн уялгалагдаһан байгаа. Удангүй кошарно-базова арга хэрэглэдэг болоходонь, хурьгад гарзалхаяа болёо.

Колхозой ажахын шухала һалбаринуудта коммунистнуудые хубаарилан табихые партийна группа оролдодог. Таргалуулжа гүрэндэ тушаагдаха эбэртэ бодо малай гүүртэдэ үхэршэнэй хэрэгтэй болоходонь, коммунист нүхэр П. П. Чернояров эльгээгдээд, һайнаар хүдэлжэ байнхай.

Партийна группын бии болоһонһоо хойшо нийтэ-политическэ, агитационно хүдэлмэри элитээр һайжараа. Бэлэдхэл һайнтай, шадамар коммунистнууд агитатораар хүдэлнэ. Жэшээнь, ветфельдшер нүхэр И. А. Михалев малшадта ошохо бүридөө хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Тэрээндэ даалгагдаһан отарынхид колхоз соогоо эгээн дээгүүр социалис уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байдаг. Нүхэр Цырендоржиевай даадаг хонишодой бригада 550 эхэ хониноо 545 хурьга абаад, 301 эхэ хони отондо оруулаад байна. Тус бригада мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаха зорилготой.

Политическэ һуралсал тухай пропагандист нүхэр Юмтаровай элидхэл группын партийна суглаануудай нэгэн дээрэ шагнаһан байна.

Занятидаа заримдаа ерэдэггүй, ээлжээтэ хэшээлдээ муугаар бэлэдхэдэг коммунистнуудта уридшалан һануулга хэгдэһэн байгаа. Мүнөө занятинь таһалдахаа болёо. «Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые тэдэнэр дэлгэрэнгыгээр үзөөд байна. Тус тогтоолые партийна суглаан дээрэ хэлсэхэдээ коммунистнууд олохон һанамжа дурадхал оруулаа. Колхоздо хүдэлжэ байһан хоёр зоотехнигэй нэгэниинь хониной фермые, нүгөөдэнь һүнэй-товарна фермые даагша байха ёһотой гэжэ коммунистнууд мэдүүлбэ. Тиихэдэ мэргэжэлтэдэй харюусалгань дээшэлхэ байна бшуу.

Дээрэ нэрлэгдэһэн партийна группанууд колхоздо һаяшаг бии болоо. Эдэнэй хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл бии.

Партийна группануудай хүдэлмэриин дутуу дунданuудые усадхаха, ажалайнь һайн дүнгүүдые согсолон дэлгэрүүлхэ хэмжээ КПСС-эй Кяхтын айкомой абахань шухала болоно.

С. Никифоров.

Политинформаци үнгэргэдэг болообди

Манай партийна организаци мэргэжэлтэд-коммунистнуудые нийтэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гэжэ оролдодог. Зарим нэгэн хүтэлбэрилэгшэд заб забдамнай болоногүй гээд, парторганизациин даабари муугаар дүүргэдэг байгаа.

Үдэрэй забһарлалгын үедэ политинформаци үнгэргэхэ тухай асуудал ээлжээтэ партийна суглаан дээрэ хэлсэгдэбэ. Недели бүриин график табигдажа, ямар үдэр, хэн ямар асуудалаар политинформаци үнгэргэхэб гэжэ тодорхойлогдоо. Тиимэһээ информаци үнгэргэхэ хүнүүд эртээнһээ бэлдэдэг болоо.

Мүн энэ асуудал хэлсэхэдээ, политинформаци үнгэргэхэдөө политическэ асуудалһаа гадна, техническэ болон бэшэшье олон асуудал тухай хөөрэлдөө хэхэ гэжэ дурадхагдаа һэн.

Политинформаци үнгэргэхэ график эли газарта үлгөөтэй байдаг.

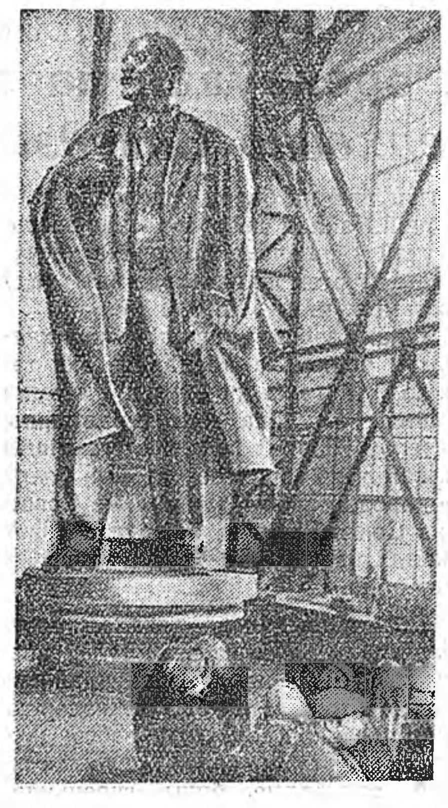
Политинформаци, хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ хүдэлмэришэд ехэ дуратайгаар, һонирхон шагнадаг юм.

Январь һараһаа хойшо дүшэ гаран хөөрэлдөөн үнгэргэгдэбэ. Энээнэй ашатуһаар манай хүдэлмэришэдэй журам һайжаржа, мүрысөөн үдэр бүри үргэдэн дэлгэрнэ.

Иигэжэ манай цехын коллектив һайнаар ажаллажа, январь һарада дамжуулгын Улаан туг абаа, февраль һарын дүнгөөр тэрэнээ алдаагүй.

Политинформаци, хөөрэлдөө үнгэргэхэдэ ехэ туһатай байдаг. Тиимэһээ заводой партком һайшаажа, бэшэ цехын парторганизацинуудта иимэ аргаар хүдэлмэреэ ябуулхыень дурадхаба.

М. Поздеев, ПВЗ-гэй паровозо-колёсно цехын парторганизациин секретарь.

Ленинград. «Монументскульптура» гэжэ заводто В. И. Ленинэй скульптура шудхагдаа. Энэ Брюссельдэ болохо Бүхэдэлхэйн выставкэдэ Советскэ павильоной тэг дунда табигдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ленинэй скульптура.

ТАСС-эй фотохронико.

БАГША-ЛЕКТОР

Худан голой урда бэедэ, хуһан ойтой Улаахарал гэжэ гоё һайхан газар бии. Тэндэ Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ малай гүүртэ байдаг. Энэ гүүртэдэ малай һайн байра түхеэрэгдэнхэй. Тэрээн соонь һаруул сэбэр. Томо үүлтэрэй тобир тарган 98 толгой үнеэн тон будүүзэгэй янзатай таабайлдан, уяандаа эдеэлжэ байхыень тэндэ харахат.

Энэ фермэ дээрэ Дунда Худанай долоон жэлэй һургуули дүүргэжэ ерэһэн Цырендулма Намжилова, Надя Балдандоржиева, Галя Софина болон бусад хэдэн залуу һаалишад оролдосотойгоор, шадамар бэрхээр ажалладаг.

Һаяшаг нэгэ үдэшэ эндэхи улаан булан соо хүн зон урда урданайхиһаа олон байба. Колхозой түбһөөшье ерээшэд харагдана. Газетэ, журнал уншана, нэгэ зариманиинь шатар даам наадана, баһа ажал хүдэлмэри тухайдаа хөөрэлдэхэшье зонууд бии. Тиигэлдэһээр байтарнь хүйлаатай саарһа, указка бариһан хүн газааһаа орожо, бултыень амаршалаад:

—Хүлисэгты. Нээмэл урок үгэһэн аад, хөөрөө хэжэ нэгэ бага хожомтон алдабаб,—гээд бултыень хараха зуураа,—олохон зон суглараа хаямта,—гэбэ.

Цырендондок Заятуевич, һуугты, һуугты,—гэлдэн хэдэн залуушуул һууриһаа бодожо, анханайгаа багшые хүндэлбэ.

—Һайн даа. Баясабаб. Таанад өөһэдөө һуугты. Би иишээ гараһуу,—гэжэ уташаг столой үрөөһэн захада гарана. Мүнөө һаалишанаар хүдэлжэ байһан анханайнь һурагшад өөһэдынгөө ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгэбэд.

Цырендондок Заятуевич 17 жэл соо нилээд олон хүбүүд, басагадта ном заагаа юм. Мүнөө Дунда Худанай долоон жэлэй һургуулиин 5—7 классуудта тоо бодолго заадаг. Багшалхаһаа гадна, колхозниггуудай дунда ябуулагдадаг политическэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр хабаадана. Мүнөө эндэ «Совет хэмэл одод». гэһэн лекци уншахаа ерээ. Суглараһан зоншье байра һуурияа олоод, лектор тээшэ анхаралаа хандуулба. Номгон даруу, ханамжатай тодоор Совет оронойнгоо эрдэм ухаанай, шэнжэлэн зохёолгын гүн ехэ туйлалтанууд тухай хөөрэхэ зуураа, Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрогшо хэмэл одонуудай, тэдэниие анха абажа гараһан ракетэнүүдэй зурагуудые харуулан заажа байгаад хэлэхэдэнь, зондо ехэ ойлгосотой байба. Тэрээнһээ гадна, хэлэжэ байха үедөө тон зохидоор, шадамараар тааралдуулан, өөрынгөө зохёоһон ракетын моделиие ниидхүүлээдхинэ. Энэ бишыхан «Ракетын» гэдэргээ улаан гал бутарган лужаганаад, гэр соогуур ниидэхэ, хиидэхэдэнь бүришье һонин байба.

С. Цыренов.

ТАСС-эй мэдүүлгэ

Советскэ Союзай зүгһөө атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха тухай 1958 оной мартын 31-дэ СССР-эй Верховно Соведэй абаһан түүхэтэ шиидхэбэридэ бүхы дэлхэйн олониитэ гол анхаралаа хандуулжа, бүхы оронуудай хүн зон тэрэниие халуунаар һайшаажа байна.

Атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхадаа, Советскэ Союз хаа хаанагүй ядерна туршалгануудые болюулха бодото эхи табяа, хүн зониие олоор хюдаха атомна дайе хүн түрэлтэнһөө зайсуулха зам эгээл түрүүлэн нээгээ.

Агууехэ гүрэнүүдэй нэгэнэйнь иимэ һайн һайхан үүсхэл гаргаад байхадань, мүн бусадшье гүрэнүүд, түбхын түрүүндэ ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүд буу зэбсэг хуряабал һайн гэһэн мэдүүлгэ хээд лэ байха бэшэ, харин атомна дайнай аюулые багадхаха бодото алхам хэхэ ёһотой болоно.

Советскэ Союз атомна, водородно буу зэбсэг туршахаяа болибо гэһэн шиидхэбэриие СССР-эй Верховно Соведэй абаһантай дашарамдуулан, США-гэй Гүрэнэй департамент тусхай мэдүүлгэ толилжо, энэ шиидхэбэридэ ямараар хандажа байһанаа мэдүүлээ.

Хараха янзада ехэ яаража зохёогдоһон энэ мэдүүлгэ соо Советскэ Союзай абаһан шиидхэбэридэ хүн зониие этигүүлхэгүй гэһэн һэдэлгэ хэгдээд, арад зоной буруушаажа байбашье һаань, буу зэбсэг түргэнөөр бүтээхэ, атомна дайнда бэлэдхэхэ политикые үргэлжэлүүлхэ гэжэ бодото дээрээ уряалагдана.

Энээнтэй дашарамдуулан иигэжэ мэдүүлхые ТАСС-та даалгагдаа.

Бүхы арадуудые тон ехээр һанаата болгожо байһан, хойшолуулагдашагүй, эгээл шухала асуудалые— атомна дайнай аюулые хүн түрэлтэнһөө зайсуулха гэһэн асуудалые бодото дээрэнь шиидхэхэ эхи табиха гэжэ үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэн, Советскэ Союзай абаһан тодорхой хэмжээе США-гэй правительствын зүгһөө иимээр угтаһандань СССР-эй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад шаналҺа.

Гүрэнэй департаментын энэ мэдүүлгэнь нилээд сухалдаһанай тэмдэгтэй, тиигээд арсалдаа үүсхэхэ зорилгоор хэгдээ гэжэ харахаар. Тиихэдэ, Вашингтондо соносхогдоһоной ёһоор, тус мэдүүлгые президент Эйзенхауэрэй һайшааһандань Советскэ Союзайхид ехээр шаналНа. Гүрэнэй департаментын мэдүүлгэ хадаа Советскэ Союзай үүсхэлые США-гэй правительствын дэмжэхэ хүсэлэнгүй байһыень, тиигэжэ атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые мүн лэ өөрынгөө зүгһөө болюулжа, арадуудай хоорондо эб найрамдал тогтонижоруулха агууехэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха дурагүй байһыень харуулаа. Иимэ байһандань илангаяа урмаа хухархаар.

Гүрэнэй департаментын мэдүүлгэ соо хэлэгдэһэн һанамжа бодолнуудай ямаршье бодото үндэһэгүй байһаниинь элеэр харагдана. Тиихэдэ Советскэ Союзай хэһэн алхамда һэжэг түрэхэ һэдэлгэ, ядерна туршалгые болюулха талаар үүсхэл гаргаһан орониие муу болгохо гэһэн һэдэлгэ США-гэй атомна, водородно бомбонуудай туршалга болюулха тушаа асуудалаар баримталдаг һанамжые сагааруулха зорилготой байһаниинь элитэ. США хадаа арадуудай эрилтыень дүүргэхэһээ, ядерна буу зэбсэгэй туршалгые болюулхаһаа арсаһаар зандаа.

СССР-эй абаһан шиидхэбэриин яажа бэелүүлэгдэхые «хинаха, шалгаха ямаршье аргагүй», тиимэһээ энэ шиидхэбэринь заатагүй дүүргэгдэхэ гэжэ найдахын аргагүй гээд США-гэй Гүрэнэй департамент мэдүүлнэ. Теэд, иимэ баталамжа хэхэ ямаршье үндэһэгүй гэжэ Гүрэнэй департамент өөрөө һайн мэдэжэ байгаа ёһотой. Юундэб гэхэдэ, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгын дэлхэйн ямаршье хубида хэгдээ һаань, тэрэниие тон бэлэхэнээр мэдэжэ, тэмдэглэжэ абахаар гэжэ эрдэм наука тодоруулаа ха юм. Һаяхан США-гэй президент өөрөөшье энэ зүб гэжэ мэдэрһэн байна бшуу. Энээнһээ гадна, ядерна туршалга болюулха тухай абтаһан уялгын дүүргэлтын хойноһоо уласхоорондын тусхай хиналта тогтоохоһоо Советскэ Союз хэзээшье арсаагүй гэжэ һайн мэдээжэ. Тиихэһээ байтагай тусхай гүрэнүүдэй хоорондоо хэлсэжэ, ядерна туршалга болюулха гэжэ шиидхээ һаань, тэрэнэй дүүргэлтын хойноһоо дурсагдаһан хиналта тогтоохо гэжэ Советскэ Союз өөрөө дурадхаһан юм.

Энэ ушар дээрэһээ юун элирнэб гэхэдэ, США-гэй правительство атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулхашье, тэрэнэй болюулагдаһанай һүүлээр хиналта тогтоохошье дурагүй байһаниинь мэдэгдэбэ гээшэ ха. Тиигээгүй һаа юундэ бодото байдалтайшье, эрдэм наукын баримтануудтайшье тааралдаагүй һанамжа мэдүүлгэ соогоо хэлэхэ байгааб.

Сэхэ табигдаһан асуудалда харюусангүй үнгэрхые, атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые дары болюулха зорилгодо ямараар хандажа байһанаа эли тодоор харуулхагүйе оролдон, США-гэй Гүрэнэй департамент буу зэбсэг хуряаха тухай асуудалые ООН-до бидэнтэй зүбшэн хэлсэхэһээ Советскэ Союз арсана гэжэ мэдүүлгынгээ эхэнхи хубидань бэшэнэ. Теэд, бодото баримтануудые багаханааршье мэдэхэ хүн бүхэн США-гэй энэ баталамжань яаха аргагүй буруу гэжэ мэдэнэ бшуу. Юуб гэхэдэ, гансал Советскэ Союз буу зэбсэг хуряаха тушаа асуудалаар тодорхой дурадхалнуудые олон жэлэй туршада ООН-эй үзэмжэдэ табидаг байгаа. Эдэ дурадхалнуудые оруулхадаа, Советскэ Союз гансал өөһэдтөө һайн, булюу байдал олгохо, тиигээд ямар нэгэн гүрэнэй аюулгүй байдалые хохидуулха гэжэ оройдоошье оролдодоггүй байгаа бшуу. Буу зэбсэг яаралтай түргөөр бүтээхэеэ болихо, ядерна буу зэбсэгэй туршалгые сүм, үгэ дуугүйгөөр хорихо гэжэ үнэхөөрөө эрмэлзэн, манай оруулһан дурадхал бүхэниие ООН зарим гүрэнүүдэй баалалтаар абадаггүй байһандань Советскэ Союз зэмэтэй бэшэ.

Буу зэбсэг хуряаха тушаа хэлсээнэй мухардаһандань ехээр һанаата боложо байдаг Советскэ Союзшье, эб найрамдалда дуратай бусад олон гүрэнүүдшье буу зэбсэг хуряаха тушаа асуудалые саашадаа шиидхэхын аргагүй болгохо гэһэн гүрэнүүдтэй һаналаа нэгэдэжэ огто шадахагүй байгаа. Тусхайлбал, баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оруулагдаһан оронуудай зоргоороо аашалжа байха комиссида орохоһоо Советскэ Союз арсаһан байна.

Буу зэбсэг хуряаха тушаа хэлсээндэ туһа хүргэхэ гэжэ бусад олон гүрэнүүдтэл адли эрмэлзэн Советскэ Союз дурадхахадаа, буу зэбсэг хуряаха тушаа ООН-эй комиссиин гэшүүдэй хахадынь социалист оронууд, мүн баруун гүрэнүүд рэгэй бүлэглэлнүүдтэ хабаа гүй бусад гүрэнүүд оруула ёһотой гэдэг байгаа. Коми иимэ байгаал һаань, эгээл шиидхэбэри абтажа болохо һандань хэншье арсажа дахагүй. Гэхэтэй хамта буу сэг хуряаха тушаа хэлсээе США дынь, хуушан замдань оруул наатай байһаниинь Гүрэнэй де таментын мэдүүлгэ сооһоо хар на. Теэд, энэ хуушан арга за тус асуудалые оройдоошье һа шэнь шиидхүүлхэгүйһөө бай харин гүрэнүүдэй урдань үзэ гүй ехэ хэмжээгээр зэбсэгжэхэ шүүритэ үхэлэй атомна, водо буу зэбсэгэй үдэр ерэхэ бүри шоржо байха ябадалда хүргөө Буу зэбсэг хуряалгаха гэжэ харин буу зэбсэг улам түргэнөө тээдэг болохо гэжэ эрмэлзэжэ һан гүрэнүүдэй буу зэбсэг хур тушаа хэлсээндэ хабаадагш олонхинь болошоод байхада хэлсээнһээ ямаршье үрэ га гүй, харин аюул бүри ехэдэхэ на гэжэ буу зэбсэг хуряаха ООН-эй Комиссиин подкоми олон жэл соо хэгдэһэн хэлсэ дүй дүршэл элеэр харуулаа.

Буу зэбсэг хуряаха тушаа дал заатагүй шиидхэгдэхэ ёһ тиимэһээ энэ асуудалаар хэгд хэлсээе үргэлжэлүүлхэ шухам жэ Советскэ Союз үнэн зүрх тоолодог. Тиимэһээ эгээл дээд шаалтанай зүблөө шадаал һаа гөөр зарлажа, буу зэбсэг хур тухай, мүн хойшолуулагдаш бусад уласхоорондын шухала далнуудые зүбшэн хэлсэхэ дурадхал Советскэ правитель оруулһан байна. Буу зэбсэг хур тухай асуудалые һайн тээ шиидхүүлхын тулада Советскэ өөрынгөө зүгһөө али болохо ламжа үзүүлхээр бэлэн. Ат дайнай боложо, хүн түрэлтэнэй шүүритэ муухайгаар хюдагдахы тулада Советскэ Союз саашадаа байха шадалаараа оролдохо үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэнэ.

Советскэ Союзай баримталдаг намжа эгээл иимэ.

Атомна, водородно буу зэб туршалгые хаа хаанагүй болю тухай асуудал шиидхэлгые ун руулха болоо һаа, энэнь арад хүсэл бодолые тоохогүй ябад лохо гээшэ. Мүнөө үеын уласхоо дын байдалай түгшүүрилтэ болоод байһан дээрэһээнь бүх рэнүүд, түбхын түрүүндэ эб най далай хуби заяанай түлөө рүүн харюусаха агууехэ гүр хоорондоо хубхай хооһон хөөр хээд лэ дүүрэдэг байха бэшэ, буу зэбсэг хуряаха тушаа хэрэг, хэмжээнүүдые бэелүүлх той. Эгээл энэ эрилтые хүтэл болгон, Советскэ Союз атомна, водородно буу зэбсэгэй турша болюулха гэһэн шиидхэбэри га раа абаба. Атомна, водородно зэбсэгэй туршалга болюулха СССР уласхоорондын түгшүү шанга байдалые һуларуулха, най аюулые багадхаха хэрэгт хөөрөө ехэ хубита оруулаа гэж римтые обоо хүбөө саарһа б арсалдаа үүсхэхэ олон мянга дүүлгэ хэбэшье, хубилгахын гүй. США-гэй, Великобрита правительствонууд Советскэ зай шэнэ үүсхэлые дэмжэжэ, яд туршалгануудые мүн лэ болю бэзэ гэжэ совет арад, бусад ор дай арадууд хүлеэжэ байна.

Гол шухала зорилго эгээл

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Хэжэнгын аймагта һунгагшадай захяа дурадхалнуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Л. Балдановай элидхэлые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум шагнаба. Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ һунгагшадай хэлэһэн захяануудые аймагай, сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд согсолон, хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад сесси дээрээ баталжа, тэдэниие дүүргэхын тула зарим хүдэлмэри ябуулаа гэжэ Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэбэ.

Гэхэтэй хамта, Соведүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха, олониитэтэй холбоо барисаань шангадхаха тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые аймагай Соведүүд хүсэд бэелүүлжэ шадаагүй, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулагданагүй, һунгагшадай захяагай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһыень хинан харанагүй гэжэ Президиум тэмдэглээ.

Аймагайнгаа хүдөө ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа һунгагшадай захяа тон удаанаар бэелүүлэгдэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үедэ ажалшадай үүсхэл эдэбхи угаа ехээр бадараа. Теэд аймагай ажахын, культурна байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ тус эдэбхи хүсэд хэрэглэгдэнэгүй. Хабарай тарилгада бэлэдхэлшье муугаар ябана.

Арадай гэгээрэлэй асуудал тушаа һунгагшадай хэлэһэн захяагаар, шүүмжэлнүүдээр хэмжээнүүд хаһа саг соогоо абтаагүй.

Ажалшадые медицинскэ талаар хангалга һайжаруулха тухай һунгагшадай захяа баһал һулаар бэелүүлэгдэнэ.

Худалдаа наймаанай эмхи зургаанай хүтэлбэрилэгшэд һунгагшадай захяада хайша хэрэгээр хандана, наймаанай хүдэлмэри һайжаруулнагүй.

Аймагай, сомоной болон сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд һунгагшадай захяагай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай депутадуудтаа мэдээсэдэггүй, мүн депутадууд һунгагшадтаа дуулгадаггүй байна.

Дээрэ дурсагдаһан дутуу дундануудые усадхаха, аймагай Соведэй бүхы ажал-ябуулга һайжаруулха шухала хэмжээ абаха гэжэ БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум аймгүйсэдкомдо (нүхэр Ц. Л. Балдановта) дурадхаба.

Республикын Верховно Соведэй Президиум ажалшадай депутадуудай Соведэй аймгүйсэдкомые иигэжэ уялгалаа:

Һунгагшадай захяануудай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһыень ходо хинан хаража байха, энэ хүдэлмэридэ Соведэй саг үргэлжын ко синууд болон депутадуудые эд хитэйгээр хабаадуулха; культ болон ажахын байгуулалтые ридаха талаар сомоной, сел Соведүүдэй үүргэ дээшэлүү аймгүйсэдкомой таһагуудай хү мэри һайжаруулха, һунгагш захяагаар, һанамжануудаар жээ абахадань, тэдээндэ саг ү жэ туһалха; СССР-эй Верхо Соведэй депутадта кандидат уулзалгын, мүн нютагай Сове дэй депутадуудай тоосооной хэлэгдэһэн шүүмжэлэл, һанам захяануудые согсолжо, тэдэ дүүргэхэ хэмжээ хараалха; гагшадай захяагай дүүргэлтэ хай асуудал үе үе болоод айм сэдкомой заседанида, Соведэй сидэ дуулаха; һунгагшадай за нуудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ һан тухай депутадуудта дуулг байха; һунгагшадай урда деп дуудай тоосоогоо ходо хэжэ б тушаа һаналаа табиха.

Мүн аймагай ажахын б культурна байгуулалтые һай руулхын, һунгагшадай захяан дые бэелүүлхын тула Соведэй дэлмэридэ эдэбхитэдые оло хабаадуулха гэжэ БМАССР-эй Вер ховно Соведэй Президиум айм сэдкомдо дурадхаба.

[С]ССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин [шии]дхэбэринүүдтэ республикымнай ажалшад бодото хэрэгээрээ харюусана

♦Колхозууд худалдажа абаһан техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахые оролдоно. [М]еханизаторнууд Николай Мамайн үүсхэлые дэмжэнэ. ♦ Зэдэдэ эртын борнойлго [ш]...бэ. ♦ Город, хүдөөгэй ажалшад атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха [...]ай сессиин тогтоолые угаа ехээр һайшаана.

☆ ☆

Зориһондоо хүрэхэбди

[К]олхозуудай өөһэдын машина, [...]тэй болоод байхада, энэ хү[...] элдэб оньһото машина, тех[...]ень зүбөөр, дүүрэн хүсэндэнь, [...] үрэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ гээ[...] колхозой механизатор бүхэнэй [...] оролдолгоһоо сүм дулдыда[...]һаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ, [...] Сэлэнгын аймагай «Комму[...]» колхозой механизаторнууд, [...] шахтер Николай Мамайн [...]ээр ажаллаха тушаа респуб[...] бүхы механизаторнуудта [...]һан СССР-эй Верховно Сове[...] депутат нүхэр Тахановай трак[...] бригадынхидай нэмэл бэ[...] танилсаад, өөһэд хоорондоо [...] хэлсэжэ, энэ үүсхэлыень [...]һэн һайшаан дэмжээбди.

[...]ай колхоз һаяшаг МТС-һээ 8 [...]ор, таряа хуряаха 4 комбайн, бусад олон машина, зэр зэм[...] худалдажа абаад, тэдэнээ кол[...] асараад байнхай.

[...] бүхы машина, техникээ ме[...]затор бүхэндэ даалгажа үгөөд, [...] тракторна бригада эмхид[...] Тиигэжэ трактор, машинаяа [...] жэл соо һаадгүйгөөр, бүтээ[...]этэйгээр хүдэлгэхын, хэһэн хү[...]рээ эрхим шанартайгаар [...]хын, оороһо тарянай үндэр [...] абахын тулада манай кол[...] механизаторнууд иимэ уялга [...] гэбэл:

[Меха]низатор бүхэн өөр өөрынгөө [...] байһан машина, техникэдэ [...]оор хандажа, хаһа сагтань [...] заһабари, техническэ харуу[...] хэжэ, бүхэли жэл соо нэгэ[...] һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ, трак[...], комбайнер бүхэн үдэр, ха[...] бүриингөө даабарие заабол [...] дээшэ дүүргэхэ уялгатай. [...]аршье хүдэлмэри машинаар [...], тэрээнээ эрхим шанартай[...] бүтээхэ зэргэтэй. Гадна, ма[...] техникээ гамтайгаар абажа [...] трактор, машина бүхэндэ [...] запасной частиие 15 про[...] багаар гаргашалха. Шэнгэн түлишэ, түрхихэ тоһо гэхэ мэтые 10 процент алмахабди.

Хабарайнгаа тарилгые агротехническэ, эгээл зохид богони болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ. Тиихэдэ пар хахалалгые, оороһо тарянай ургасын хойноһоо харууһалгые һайнаар эмхидхэхэбди. 100 гектар тарилгын гектар бүриһөө 15 центнер тарянай ургаса хуряагаад, үлэгшэ бүхы тарялангайга бүриһөө дунда зэргээр 9 центнер ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абаха зорилго табигдаа.

Һаяар, хабарай тарилгын эхилтэр, трактор, машина хадагалха сарай барихын тулада 20 механизатор, хэдэн трактораар модо, шулуу бэлдэжэ, шэрэжэ байна. Заримамнай колхозойнгоо тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргана. Гансахан өөһэдынгөө хүсөөр 4 мянган тонно аргал, шэбхэ шэрэхэ уялга абанхайбди. Мүн байгша ондо ниитын малда тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын тулада механизатор бүхэн үбһэ ногооной үндэр ургаса ургуулжа, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряажа абахын түлөө тэмсэхэ.

Манай нютагаархин колхоздоо хүдэлхөөр ерэһэн механизаторнуудые халуун анхаралаар хүлеэн абаа. Ажаһуудалай бүхы эрилтэнүүдээр бидэниие хүсэд хангана. Энэ жэлһээ эхилжэ колхоздоо шэнэ электростанци, автомашина, тракторай байха һайн гараж барихабди. Токарна, үрэмдэхэ станогтой, зайн галаар гагнуур хэхэ түхеэрэлгэтэй мастерской бариха юм.

Ажал хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэжэ, нэгэн хүн шэнгеэр, эбтэй эетэйгээр ажаллажа, һанаһан хэрэгээ дүүргэхэбди.

Б. Мансуров, тракторна бригадын бригадир,
Х. Цыренов, З. Цыбикдоржиев, трактористнууд, **Д. Найданов,** комбайнер.

☆

Зэдынхид эртын борнойлго хэнэ

Эдэ үдэрнүүдтэ Зэдэ, Борьёогой зэрэлгээтэмэ тала, гүбөөнүүдээр нэмжыһэн үргэн ехэ тарялангай пар дээгүүр хүсэтэ тракторнуудай тооһо татуулаи ябахань харагдадаг болобо. Энэ Зэдын аймагай колхозууд байгша ондо трактор, машинануудые МТС-һээ худалдажа абаад, хабарайнгаа тарилгые түрүүшынхеэ өөһэдынгөө хүсөөр үнгэргэхын тулада, хада гүбэйн наруули газарай пар дээрээ эртын борнойлго хэнэ гээшэ.

Аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид энэ жэлдэ тарилга хэхэ 1100 гектар сэбэр партай, тэндээ мартын 31-һээ хойшо эртын борнойлго хэжэ эхилээ. Колхозой трактористнууд Ц. Цыденов, П. Иванов гэгшэд 120 гектар газар борнойлоод байна. Тиихэдэ «Эрдэм», «Коммунизм», «Октябрь» колхозууд эртын борнойлго хэжэ эхилэнхэй.

— Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай Хуули СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ баталагдаа гэжэ дуулаад зориг дээрээ зориг нэмээжэ, оороһо тарянай үндэр ургасын түлөө улам эршэмтэйгээр ажаллахабди,— гэжэ эндэхи колхознигууд нэгэн һаналтайгаар мэдүүлнэ.

Н. Цыбенов.

Хүн түрэлтэнэй зол жаргалай түлөө

Манай ороной дээдын зургаан — СССР-эй Верховно Совет хадаа хүн түрэлтэнэй хуби заяанда, зол жаргалда угаа ехэ удхашанартай документ—атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые Советскэ Союзай зүгһөө болюулха тухай тогтоол, энэ асуудалаар США-гэй конгресстэ, Великобританиин болон бусад гүрэнүүдэй парламентнуудта хандаһан Хандалга баталан абаа.

Ядерна зэбсэгүүдэй туршалгые болюулха гэһэн эрилтэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй хүн зоной олонхинь мүнөө үедэ табижа байна ха юм. Хүн зониие хюдаха, улам шэнэ шэнэ буу зэбсэгүүдэй бүтээгдэжэ, радиоактивна бодосуудай агаарташье, газар дээрэшье улам ехээр сугларжа байһан аюултай үедэ манай һунгамалнуудай абаһан түүхэтэ шиидхэбэринүүдые Улан-Удын харгы барилгын конторын хүдэлмэришэд тон ехэ баяртайгаар угтаба.

— Бидэнэй һанажа, эрмэлзэжэ ябаһан арюун һайхан бодол эдэ документнүүдтэ элитээр харагдана гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлнэбди.

Эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхын тула харгы баригшад хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэ байна.

Т. Хамаганов, профсоюзай месткомой түрүүлэгшэ.

[СС]СР-эй табадахи зарлалай Верховно Соведэй нэгэдэхи сессиин шиидхэбэри[...] Шулуутайн леспромхозой модошод угаа ехэ баяртайгаар угтаба.
[З]УРАГ ДЭЭРЭ: электрохюрөөгэй моторист С. Мясников өөрынгөө нүхэр Ф. Ку[...] СССР-эй Верховно Соведэй сессиин баталан абаһан шиидхэбэринүүд ту[...]жэ байна.
Ф. Сорокиной фото.

Бидэшье гээгдэхэгүйбди

[...]ай тракторна бригадынхид [...] аймагай Үшөөтэйн МТС-эй [...]ата Чапаевай нэрэмжэтэ кол[...] хэдэн жэлдэ хүдэлхэ зуураа, [...] хүдэлмэрээ зүбөөр эмхидхэ[...] машина, техникэ ашаг ехэтэй[...] хэрэглэхэ талаар энэ колхо[...]той тон нягтаар харилсан [...]ладаг байгаа. Тиигэжэ илан[...] һүүлэй жэлнүүдтэ муу бэшэ [...] туйлаабди. Жэшээлхэдэ, [...] бригадынхид нёдондо жэлдэ [...] бүхэнөөр 600 гектар газар [...]рилхэ түсэбтэй аад, трактор [...] 670 гектар зөөлэн хахалал[...]гдээ. Мүн сагай уларилай [...] байбашье, тарялангай бүхы [...]рай гектар бүриһөө дунда зэр[...] 11 центнер оороһо тарянай [...] хуряагаа һэмди. Гадна, би[...] Гансахан өөһэдынгөө бригадын [...], техникэ болон механиза[...]нуудай хүсөөр 60-аад метр ута[...] 10 метр үргэнтэй ехэ склад [...]үгаар барижа колхоздо [...]бди. Тиихэдэ колхоздоо 100-[...] үнеэнэй байха типо[...] шэнэ байра барихада, тэ[...]нь бүхы модо, шулуун гэхэ [...] баһал бригадынхиднай зөөжэ [...] байна. Механизаторнуу[...] хүсөөр колхозой гахайн фер[...] байрада дүүжэн харгы оруу[...] һэн.

[Тии]мэһээ манай бригадын меха[низ]аторнууд болон Чапаевай нэ[рэмж]этэ колхозой бүхы гэшүүд [...]иин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые айхабтар ехээр һайшаан угтажа, тон халуунаар дэмжээ. Мүнөө эндэхид манай бригадын хэрэглэжэ байһан 5 трактор болон бүхы хэрэгтэй машина, зэмсэг бултыень худалдажа абаад байна. Тэрэ тоодо «ДТ-54» маркын 3, «Беларусь» маркын 2 трактор оролсоно. Эдэ бүхы трактор, машина колхозой комплексно бригадада үгтөө. Намайе комплексно бригадын бригадирай орлогшоор томилоо. Гадна, бригадымнай бүхы механизаторнууд колхоздоо ошожо хүдэлхөөр шиидээ.

Саашадаа трактор, машинын колхозой өөһэдынь, мүн механизаторнуудай артелиингээ гэшүүд болоод байхада, машина, техникэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэхэ, ажал хүдэлмэримнайшье һураггүй бүтэсэтэй болохо гэжэ бригадын механизатор бүхэн һайса мэдэрнэ. Мэнэ һаяхан манай бригадын механизаторнууд СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Д. Х. Тахановай тракторна бригадын механизаторнуудай Түнхэнэйнгөө аймагай «Путь Ленина» колхоздо ошожо ороод, донецкэ суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые дэмжэжэ, республикын механизаторнуудта хандаһан бэшэгтэй танилсажа, тэдэнэй үүсхэлые дэмжэхэ гэжэ шиидэ.

Нёдондонойнгоо хоёр хахалагдаһан сэбэр 430 гектар пар дээрэ байгша ондо хабарай тарилга хэхэбди. Ойрын үдэрнүүдһээ эхилжэ тэндээ эртын борнойлго үнгэргэхэбди. Манай бригадынхид хабарайнгаа тарилгые 10—12 хүдэлмэриин үдэрэй хугасаа соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ уялга абаа. **Тиихэдэ механизатор бүхэн тарилга, хуряалгын үедэ ямаршье ажал хэхэдээ үдэрэйнгөө, халаан бүриингөө даабариие заабол үлүүлэн дүүргэдэг байха.** Хүн бүхэн хэһэн хүдэлмэриингөө ажалай гаргаша али болохоор химдаруулхын түлөө тэмсэхэ юм. Оороһо тарянай ургасын хойноһоо харууһалга һайнаар эмхидхэхэбди. Тиигэжэ байгша ондо **тарялангай бүхы газарай гектар бүриһөө 13 центнерһээ доошо бэшэ оороһо тарянай ургаса абтахаар хараалагданхай.** Тэрэшэлэн колхозойнгоо хараалһан түсэбэй ёһоор, мал ажалай болон бусад байрануудые бариха модо бэлдэхэ, зөөхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри бригадымнай хүсөөр хэгдэхэ байна.

Эдэ бүхы уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ арга боломжо манда гүйсэд бии.

Энэ үдэрнүүдтэ механизатор бүхэн трактор, машинануудаа тушаажа абаад, тэдэнээ үшөө дахин наринаар шалгажа, дутуу дунданууднь усадхана.

Ф. Каримов, комплексно бригадын бригадирай туһалагша.

Республикын МТС-үүдэй харьяата колхозуудта, мүн совхозуудта үрэһэ хаалга тухай

1958 оной апрелиин 1-нэй мэдээн

МТС-үүд	Үрэһэнэй тарянай сэбэрлэгдэһэниинь (процентээр)	Харгаабхын үрэһэнэй хаагдаһаниинь (проц.)
Баргажанай	67,9	56,1
Хүнтэйн	95,2	75,1
Бичурын	100,0	55,9
Бага-Куналейн	80,7	59,5
Охин-Булагай	87,0	68,5
Цагаан-Усанай	79,1	33,1
Үшөөтэйн	100,0	36,7
Эгэтын	55,7	20,2
Нарһатын	49,2	14,8
Курбын	85,2	38,7
Шэнэ-Бэрээнэй	74,5	48,6
Кабанскын	100,0	67,3
Тимлюйскэ	96,0	51,1
Е-Кударын	78,7	80,6
Хамнигадайн	83,1	89,6
Погранична	96,9	78,5
Гашейн	95,3	57,3
Хонхолойн	86,7	53,7
Суулгын	77,8	44,2
Сэлэнгын	100,0	62,2
Сүхын	86,3	50,8
Тарбагатайн	89,2	62,5
Жэрэмэй	92,7	62,9
Е-Куналейн	100,0	56,0
Түнхэнэй	90,8	80,3
Хэрэнэй	81,9	75,3
Хориин	81,8	44,1
Хэжэнгын	100,0	47,8
Чесанын	45,9	18,8
Закаменай	43,7	50,7
Ториин	81,1	32,0
Бургалтайн	78,8	61,2
Иволгын	86,1	65,3
Саянтын	60,0	45,5
Итанцын	93,0	73,9
СОВХОЗУУД:		
Борьёогой	36,8	40,6
Бичурын	100,0	37,3
Яруунын	44,4	70,0
Кяхтын	100,0	76,0
Сэлэнгын	100,0	37,3
Хориин	100,0	28,5
«Эрдэм»	69,3	13,3

Николай Мамайн үүсхэлээр

Дулаан сагта Улан-Удэһээ Наушки орохо замда Галуута Нуурай баруун эрьеэр урагшаа дүүлиһэн поездын вагонуудай үүдэндэ зогсожо байхада урматай зохид. Поездын хүдэр «сээжэндэ» хаха зүһүүлһэн агаараар һайса амилан, нуурай миралзан долгилхые харан харан зогсохош. Тэндэш онгосодо һуушаһан загаһашад гү, али инаг дуратай шахтёр хүбүүн басаган хоёр аалин намдуу долгиндо шэдэлүүлэн ябахал.

Эгээл эндэ нуурай эрье зубшаһан түмэр харгые заһабарилжа байдаг Ванчик Будажапович Ганжуровай (1-дэхи зураг дээрэ түрүү зэргэдэ) хүтэлбэрилдэг бригада олоной дунда магтуулжа байдаг юм.

— Энэ участогай түмэр харгы ходол һайнаар заһабарилагдаһан, шпалануудтаа бүхөөр хонооготой байдаг,—гэжэ энэ замаар саг үргэлжэ хүндэ ашаатай поезднуудые жолоододог машинистнууд бригадын гэшүүдые магтан хөөрэлдэдэг. Хөөрэлдэхэншье зүйтэй. Нүхэр Ганжуровай бригада эмхитэй һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, даабаряа дунда зэргээр 140 процент дүүргэдэг юм.

— Ямар аргаар иимэ амжалта туйланат?—гэжэ Ванчик Будажаповичһаа асуухада:

—Мамайн үүсхэлээр ажалланабди,—гэжэ хэдэхэн үгөөр харюусажархидаг юм. Үнэхөөрөөшье бригадын гэшүүн бүхэн хоёр үдэрэй даабариие нэгэ үдэр соо эрхим шанартайгаар дүүргэжэ байдаг.

***

Галуута Нуурай станцида ахалагша кондуктор Анна Казарбина (хоёрдохи зурагта харуулагдана) түмэрзамшадай дунда хүндэтэй болонхой. Энэ басаган оройдоол 8 һара соо шэнэ ажалда хүдэлхэдөө һүбэлгэн бэрхэ, ажалдаа оролдосотой байһанаа харуулжа шадаа.

Главна кондуктор Михаил Герасимович Шевцов Аннын оролдосотой ажалыень онсолон тэмдэглэдэг.

И. Воробьев.

Уялгаяа дүүргэхын түлөө

Мухаршэбэрэй аймагай «Ошон» колхозой Хаягагай фермын хонишон Лундып Доржиевай отарынхид энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 170 хурьга абахабди гэһэн юм. Тэндэ мүнөө 370-аад хурьган абтанхай.

Эхэ хонидоо саг соонь отондо оруулхын тула хурьгалһан хонидтоо үбһэ, һолоомо, зелёнко һайса эдюулнэ. Үдэртөө 2 дахин бүлеэн уһаар уһална.

Ч. Дабажалсанов.

Республикын колхоз, совхозуудта тарялан, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргалга тухай

1958 оной апрелиин 1-нэй мэдээн

Аймагууд	Наг шэбхэ гаргалга (проц.): Тарялан дээрэ	Наг шэбхэ гаргалга (проц.): Нуга сабшалан дээрэ	Үнеэнэ суглуулга (процентээр)	Шубуунай аргал суглуулга (процентээр)
Баргажанай	15,2	8,9	—	—
Б-Кударын	39,5	—	5,7	13,8
Бичурын	40,7	32,7	53,2	195,3
Зэдын	19,4	6,9	20,5	15,8
Яруунын	5,7	13,0	7,3	29,5
Заиграйн	21,7	11,9	10,3	125,7
Закаменай	8,0	24,4	10,5	6,2
Иволгын	17,3	12,3	8,6	99,2
Кабанскын	15,9	—	41,1	59,5
Хэжэнгын	3,5	14,4	20,6	52,9
Кударын	31,0	20,9	44,3	92,1
Курумканай	7,5	25,9	7,0	16,6
Кяхтын	10,3	1,7	8,8	60,0
Мухаршэбэрэй	45,6	41,1	55,3	144,7

Аймагууд	Наг шэбхэ гаргалга (проц.): Тарялан дээрэ	Наг шэбхэ гаргалга (проц.): Нуга сабшалан дээрэ	Үнеэһэ суглуулга (процентээр)	Шубуунай аргал суглуулга (процентээр)
Прибайкальска	23,5	39,0	11,5	33,5
Сэлэнгын	16,9	32,1	23,4	91,2
Тарбагатайн	31,9	25,7	37,8	78,6
Ториин	16,5	23,7	7,2	47,3
Түнхэнэй	26,4	30,5	62,7	126,5
Хориин	5,9	14,0	8,7	36,0
СОВХОЗУУД:				
Борьёогой	10,1	8,3	20	3,3
Бичурын	8,0	87,5	27,0	78,3
Яруунын	13,3	—	10,2	126,0
Кяхтын	10,7	12,5	50,0	13,3
Сэлэнгын	5,8	15,4	29,0	64,0
Хориин	19,5	—	—	—
«Эрдэм»	4,5	—	—	—

ҺАНААГАА АМАРҺАНАЙ ХОЙШОЛОНГУУД

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд март һарын эхеэр дулаан үдэрнүүдэй боложо, саһанай гэнтэ хайлахада, «одоошье үбэлнай үнгэржэ, адуу малнай ондо оробо» гэжэ һанаагаа амарһандаа ехэ алдуу гаргаа. Юуб гэхэдэ, дахин хүйтэржэ, һалхи шуурганай болоходо, колхозой олонхи гүүртэ, отара «хамар хадхаха» үбһэгүй байжа, ехэ бэрхэшээлдэ оробо. Мүнөө олон толгой хонин, эбэртэ бодо мал ехээр туража, гарзалжа захалба. Мартын 25-най мэдээгээр тус колхоздо 21 толгой бодо мал, тэрэ тоодо 10 тугал, 104 толгой хонин (21-нь хурьган), 19 гахай гарзалһан байна.

«Дулаан боложо, саһан хайлаба» гээд колхозой түрүүлэгшын орлогшо Ц. Доржиев ОТФ-е даагша Ц. Гатапов хоёр Улюкчикан гэжэ газарта яагаашьегүй үбэлжэжэ байһан 600 толгой түлгэнүүдые мартын арбаадаар ондоо газарта нүүлгэжэ абаашаһан байна. Теэд тэндэнь үүдэ үрхэгүй, хүрэһэн оёортой хүйтэн хотонһоо бэшэ юумэн үгы байжа, түлгэнүүдынь «хүхэ үбһэ хүндэлэн зуутаагүй», хагданда бэлшээд, һүниндөө дэбисхэргүй, хүрэһэн газар дээрэ хэбтэхэлээрээ түргэн муудажа мүнөө олоороо гарзада орожо захалба.

Энээн тухайда тус отарые даагша Самбу Раднаев иигэжэ хэлэнэ: «Бидэниие эндэ нүүлгэжэ асарһаар колхозоймнай «ноёд» мартажархёо ха. Ажалдаа хэрэглэхэ зэр зэмсэг, үбһэ тэжээл асаржа үгэхэбди гэжэ найдуулһанһаань хойшо арбаад хоног үнгэрбэ. Ядахадаа соолго соолохо салирай үгы байһан дээрэһээ хонидоо зургаан хоног соо уһалаагүй байбабди. Шарга, тэргын үгы дээрэһээ хониднай дэбисхэргүй, хүйтэн газар дээрэ хэбтэжэ байна».

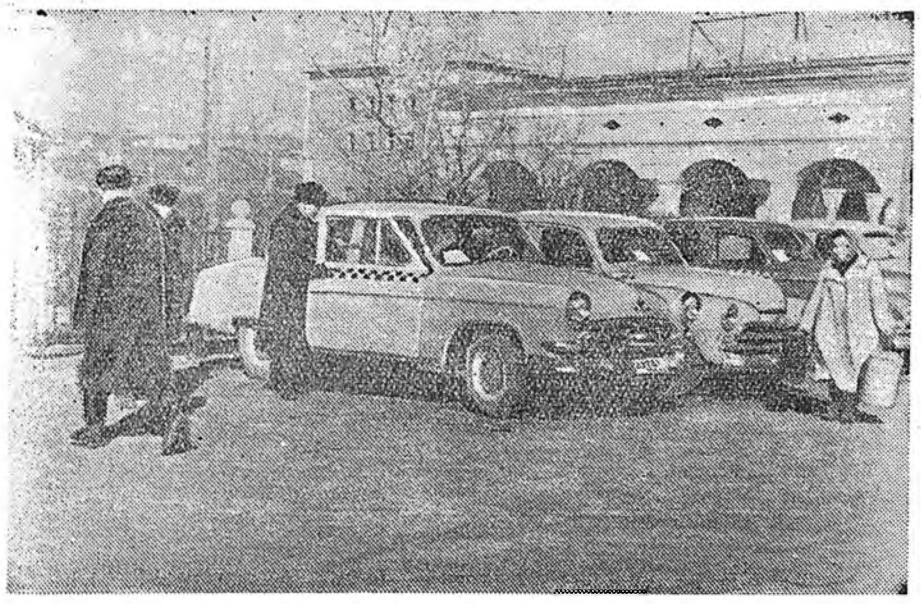
Тэрэшэлэн Д. Очировай даажа байһан МТФ-дэ, Б. Линхоевой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадада эбэртэ бодо малынь тэжээлгүйдэжэ ехээр туража, ашаг шэмээ гээжэ байна. Мүн малай гарзалха ушар олон болоо. Нүхэр Линхоевой бригадын олонхи һаалиин гүүртэнүүдтэ үбһэ тэжээл ехэ дутамаг. Эндэ һаамхай үнеэдынь бэлшээридэ ябажа, хүсэ шадалаа гээнэ. Жэшээнь, Ягнайн һаалиин гүүртын үнеэд үдэртөө орой 2—3 килограмм буйлуулагдаһан хагда эдеэд, бэлшээридэ гаража байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ниитынгээ адуу малые тэжээлээр миил 25 процент хангаһан байгаа. Тиихэдэ, өөрын гэхэ оороһо тарянай тэжээл үгы. Тус колхозой правлени, партийна организаци эртээнһээ нэмэри тэжээл бэлдэхэ арга боломжоёо хэрэглэхэ тухайда анхаралаа хандуулаагүй байжа, мүнөө гүрэнһөө абтаһан тэжээлтэйгээ холижо малаа эдеэлүүлхэ гэхэдээ хагда, хулаһагүй байшоо. Үбэл, үшөө саһанай зузаан байхада, хагда, хулһа бэлдэхэ хүдэлмэри яһала ябуулагдажа байһан аад, дулаархатай хамта зогсоогдошоһон байба.

Тус колхоздо малай үбэлжэлгын муугаар үнгэргэгдэжэ байһан тухайда партиин Баргажанай айкомой бюро дээрэ, аймгүйсэдкомой заседани дээрэ нэгэтэ бэшэ хэлсэгдэжэ, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Е. Устинов, партийна организациин секретарь нүхэр Н. Раднаевта шанга эрилтэ хэгдэһэн байна. Гэбэшье, тэдэнэр бүхы хүсэеэ элсүүлжэ, нэмэри тэжээл бэлдэхын тулада шанга хэмжээ абаагүй. Харин урданайхяараал гүрэн оороһо таряагаар туһална бэзэ, һургуулиин һурагшад, хүдөөгэй эмхи зургаанuудай хүдэлмэрилэгшэд воскресник хэжэ, хагда хулаһымнай бэлдэнэ бэзэ гэжэ найдаад, һанаа амархан һуужа байгаа. Тиигэжэ байһаар малайнгаа үбэлжэлгэдэ иимэ бэрхэшээлтэй байдал тохёолдуулаа.

Мүнөө сомоной Соведэй үүсхэлээр хүдөөгэй албахаагшад, һургуулиин һурагшад хагда, хулһа сабшахаяа гараа. Теэд, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ гэшүүдээ бултыень хабаадуулаагүй байһаар. Иигэхэдээ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд юу бодожо һууна гээшэб?

Рейдовэ шалгалтада хабаадагшад:
С. М. Цыренов, Уланай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ,
Ц. Б. Цыдыпов, хүдөөгэй бэшэгшэ,
О. Раднаев, манай корреспондент.

Улан-Удын таксо-моторно станци дээрэ. Мэнэ һаяхан эндэ «Волга» маркын гурбан хүнгэн машина абтаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Волга» маркын такси Кяхта город ошохо гэжэ байна.
Б. Цыремпиловэй фото.

А. М. Горькитой уулзаһан тухай хөөрөөн

А. М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ ородой агууехэ уран зохёолшо Алексей Максимович Горькиин түрэһөөр 90 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, литературна вечер һаяхан үнгэргэбэ. Улан-Удын багшын институдай доцент В. А. Абрамов уран зохёолшын творческо ажал-ябуулга тухай удха түгэлдэр элидхэл хээ.

Элидхэлэй удаа «Шантагар хамартанай база» гэжэ номой 15 авторнуудай нэгэн Баир Шаракшанэ агууехэ уран зохёолшотой уулзаһан тухайгаа һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө.

— Манай зохёоһон ном тухай Алексей Максимович Горький һанамжаая бэшээ һэн. Теэд тэрэ ном зохёогшо 15 эдиршүүл барандаа Москва ошожо ерэхээр шагнагдаһан байгаабди. Москвада бидэ А. М. Горькитой уулзаад, дачадань уряалаар ошоо һэмди. Мүн бидэ Советскэ уран зохёолшодой түрүүшын бүхэсоюзна съезддэ хабаадалсахаар уригдаһан байгаабди. Манай зүгһөө Алла Каншина съездэ хабаадагшадые амаршалаа һэн,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Тус номые зохёогшод Москва хото ошожо ерэһэнэй удаа «Горькидо айлшаар» гэһэн ном зохёоһон юм.

Суглараагшад һонирхолтой вечер үнгэргэһэнэйнь түлөө библиотекын хүдэлмэришэдтэ баяр хүргөө.

Г. Петров.

Шэнэ гуримаар наймаа хэнэ

Зэдын аймпотребсоюзай Цагаан-Усанай сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Маковский) эд бараа наймаалха 1957 онойнгоо түсэбые 112,5 процент дүүргээ.

Энэ сельпо үнгэрэгшэ жэлэй III, IV кварталнуудай хүдэлмэриин дүнгөөр республика доторoo түрүү һуури эзэлжэ, Бурмонкоопсоюзай правлениин дамжуулгын Улаан тугта, 1500 түхэригэй Бүхэсоюзна мүнгэн шанда хүртэһэн байгаа.

Мүнөө энэ сельпо худалдаанайнгаа гуримые бүри нарижуулхын зорилгоор Ёнхортохи гол магазинаа 2 наймаалагшатай болгожо, үглөөнэй 9 часһаа үдэшын 9 час хүрэтэр, забһарлалгагүйгөөр ажаллуулха гуримда оруулба. Энэ гурим хадаа худалдаанай талаар түсэбэй дүүргэлтые хангахаһаа гадна, арад зониие эд бараагаар таһалгаряагүйгөөр хангаха арга олгохо байна.

Тэрэшэлэн сельпогой магазинуудаар ябажа, бэлэдхэгдэһэн зүйлнүүдые таһалгаряагүй зөөжэ байха тусхай машина эмхидхэгдэхэ. Мүн тосхонуудай айлнуудаар ябажа, ябган наймаа хэхэ, үндэгэ болон бусад продуктнуудые суглуулха хүнүүд бии болгогдохонь. Энээнэй урда тээ бэлэдхэгдэһэн продуктнууд сельпогой магазинуудһаа саг соогоо абаашагдангүй, нэгэ газартаа удаан хэбтүүлэгдэдэг байһан юм. Мүнөө бэлэдхэгдэһэн зүйлнүүдынь саг соогоо тушаагдадаг болохо байна.

Манай корр.

Тобшо мэдээсэлнүүд

☆ «Курумканай колхозник» гэжэ газетын редакци «Сатирын хуудаһан» гэжэ олон тиражтай газетэ хэблэдэг болобо. Энэ газетэ һарадаа 2 удаа гаргагдаха юм.

Г. Бадмаев.

☆ Түрүү һаалишад Н. Санжиева, Л. Нимаева, В. Аюшеева гэгшэдэй өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэхэдэ, Яхадай АССР-һээ, Читын областьһоо ерэһэн айлшад ехэ һонирхон шагнаба. Холоһоо ерэһэн айлшад Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишадтай танилсаһанай удаа, мал ажалай фермэнүүдээр ябажа, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа.

Б. Надмитов.

☆ Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, Эгэтын МТС-эй хүдэлмэришэд воскресник эмхидхэжэ, барилгын модо ойдо ехээр бэлдээ.

Ц. Цыдыпов.

АГЫН ҺОНИН

КОЛХОЗУУД ТЕХНИКЭ АБАНА

Округой колхозууд хабарай полевой хүдэлмэриие эмхитэй һайнаар үнгэргэхын тула өөһэдынгөө мэдэлдэ абаһан техникэ зүбөөр хэрэглэхые оролдоно.

Могойтын, Агын аймагуудай колхозууд бултадаа трактор, машина абаба. Дулдаргын аймагай 9 колхозой 7-нь элдэб техникэ абаад байна. МТС-эй механизаторнууд бүгэдөөрэн колхозой гэшүүд болоод, түбхинэжэ эхилбэ. Колхоз тэдээндэ шэнэ гэр, үнеэ, буруудые үгөө.

10 МЯНГАН ХУРЬГА АБАБА

Агын аймагай колхозууд энэ жэлдэ хонидоо эртэ түрүүлжэ, 19 мянгаад хурьга абаха юм. Бүхы колхоздо хонид түрэжэ байна. Мүнөө 10 мянган хурьган абтаа.

Ждановай, Карл Марксын, Хойто-Агын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд түл һайнаар абана. Цогто-Хангилай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дүрбэн отарада түрэһэн 1589 эхэ хонидһоо 1624 хурьгад абтажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Хонишон коммунист Галдан Галсаиов 340 хонидһоо 350 хурьга абаад байна.

ТҮСЭБӨӨ УРИДШАЛАН ДҮҮРГЭБЭ

Агын аймагай колхозууд малай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, гүрэндэ һү тушааха, худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид, мартын 20-до дүүргээ. Нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо 51 тонно ехэ продукци гүрэндэ тушаагдаһан, худалдагдаһан байна.

Зарим колхозууд, жэшээнь, XIX партсъездын, Карл Марксын, Цогто-Хангилай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд кварталайнгаа түсэбые 139—198 процент дүүргээ.

169 ШОНО АЛАБА

Алханын суута ангуушан Шираб Дылгыров энэ жэлдэ 6 шоно, 8 үнэгэ алаба. Нёдондо 20 шоно, 12 үнэгэ, 2 шэлүүһэ бариа һэн.

Ангуушан Ш. Дылгыров табан жэл соо 169 шоно, 504 үнэгэ болон бусад ангуудые бариһан байна. Мүнөө суута ангуушан Үреэгэй, Загдашын ой тайгада агнахаяа гаранхай.

ТОБШООР ХЭЛЭХЭДЭ:

✪ Могойто нютагай 40 залуушуул парашюдаар һүрэлгэдэ һуража байна. Тэдэниие ДОСААФ-эй инструктор Н. Г. Губанова хүтэлбэрилнэ. Кружогто ябагшад парашюдаар һүрэхэ дүршэлдэ һураад, мүнөө хабар Чита город ошожо, шадабаряа харуулха юм.

✪ Ага һууринда «ЦБ-670» маркын телефоной шэнэ автомат станци ашаглалгада оруулагдаба. Мүнөө округой центрын ажалшадай эрилтые тус станци гүйсэд хангана.

Д. Жапхандаев.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Советскэ Партийно-Правительственна делегаци Венгриин Гүрэнэй суглаанда байлсаа

БУДАПЕШТ, апрелиин 2. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегаци апрелиин 2-то Гүрэнэй суглаанда ошоо.

Гүрэнэй суглаанай байшангай үүдэндэ Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегациин гэшүүдые Гүрэнэй суглаанай түрүүлэгшэ Шандор Ронаи угтажа байгаа. Венгриин хүдэлмэришэнэй социалистическэ партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Янош Кадар, Венгриин Арадай Республикын президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно Правительствын түрүүлэгшэ д-р Ференц Мюнних, ВСРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, правительствын гэшүүд советскэ айлшадые Мункачиин зал соо угтажа байгаа.

Советскэ Союзай Партийно-Правительственна делегациин гэшүүд Венгриин гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай үни удаан, хани халуунаар хөөрэлдөө.

Румыниин Арадай Республикын правительственна делегаци Пекин ерэбэ

ПЕКИН, апрелиин 2. (ТАСС). РНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Киву Стойка түрүүтэй Румыниин Арадай Республикын правительственна делегаци апрелиин 2-ой үглөөгүүр Пекиндэ бууга.

Артуро Фрондиси Аргентинын президент болоо

БУЭНОС-АЙРЕС, апрелиин 2. (ТАСС). Байгша оной февралиин 23-да һунгагдаһан Аргентинын национальна конгрессэй түрүүшын заседани апрелиин 2-то болоо. Сенадай болон депутадуудай палатын хамтын заседани дээрэ Артуро Фрондиси республикын президентээр, Алехандро Гомес вице-президентээр һунгагдаа гэжэ соносхогдобо.

Мүнөө сенадай, мүн депутадуудай палатын түрүүлэгшэнэр һунгагдаа.

«Атлас» ракетэ баһа табигдабагүй

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 2. (ТАСС). Апрелиин 1-дэ Америкэдэ «Атлас» гэжэ түби хоорондын ракетэ табиха гэһэн һэдэлгэ гаргагдаад, баһа буруу һүрөө гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

Ракетын двигателиин эбдэрһэн дээрэһээ ракетэ ниидээгүй гэжэ Америкын Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

Хитадай Арадай Республика. Шанхайн булад шудхадаг № 6 заводой ... ришэд һаяхан ехэ амжалта туйлаа. Эндэ 134 дахин удаа дараагаар бул... луулагдаа. Республикын металлургическа нэгэшье предприяти иимэ ехэ туйлалаагүй юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэришэд үйлэдбэриин бригадануудай туйлаһан тухай мэдээсэл газетэдэ эльгээхэеэ бэшэжэ байна. ТАСС-эй фото...

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ СЕССИ ТУША... ХИЛЫН СААНАХИД ИИГЭЖЭ БЭШЭНЭ

1958 оной мартын 31-дэ дүүрэһэн СССР-эй Верховно Соведэй сессидэ дэлхэйн бүхы оронуудай олониитэ гол анхаралаа хандуулжа байна. Советскэ Союзай зүгһөө атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые болюулха тухай асуудалаар СССР-эй Верховно Соведэй абаһан тогтоолые дэлхэйн олониитэ илангаяа ехээр һонирхоно.

Албаниин, Болгариин, Чехословакиин, Румыниин, Швециин, Швейцариин, Австриин, араб гүрэнүүдэй, Грециин, Уругвайн, Индонезиин, Польшын, Индиин, Хитадай, Японой, Англиин болон дэлхэйн бусад олон гүрэнэй газетэнүүд Советскэ Союзай зүгһөө атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалга болюулагдаба гэһэн мэдээсэлые томо томо гаршаг доро толилжо, тэрэ үүсхэлые ехээр һайшааба.

Энэ шэнэ үүсхэлынь Советскэ Союзай эб найрамдал тогтонижоруулха талаар һүүлэй үедэ гаргаһан олон үүсхэлнүүдэй нэгэн мүн. Тэрэ уласхоорондын түгшүүрилтэ шангабайдалые һуларуулха зорилгоор хэгдээ. Тиихэдээ энэ үүсхэл Советскэ Союзай үнэхөөрөө энэ дэлхэй дээрэ энхэ тайбан байдал тогтоохо гэжэ эрмэлзэжэ байһыень харуулна гээд бүхы газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

Мартын 31-дэ СССР-эй Верховно Соведэй хоёр палатын хамтын заседани дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Андрей Громыко мэдүүлгэ хэжэ, атомна, водородно буу зэбсэг Советскэ Союзда туршагдахаяа болибо гэжэ мэдүүлээд, энэ жэшээ дагахыень Америкын Холбоото Штадуудые, Великобританиие уряалаа гэжэ «Жэньминьжибао» газетэ бэшэнэ. Советскэ правительствын энэ шиидхэбэринь атомна, водородно буу зэбсэгэй туршалгые хаа хаанагүй хэтэ мүнхэдөө болюулха хэрэгтэ нилээд ехэ туһа болохо юм.

Советскэ Союзай агууехэ үүсхэлые бүхы дэлхэйн арадууд хизаарлашагүй ехэ баясхалангаар угтаба.

Һүүлэй жэлнүүдтэ бүхы дэлхэйн үргэн арад зон ядерна буу зэбсэгэй туршалгые болюулха гэһэн эрилтэ улам шангаар табидаг болонхой. Энэ жэлэй январьда 44 ороной 9 мянга гаран элитэ ехэ эрдэмтэд Нэгэдэмэл Наценуудай Организацида Хандалга эльгээжэ, ядерна буу зэбсэгэй туршалганууд мүнөө дэлхэй дээрэ ажаһуужа байһан, мүн ерээдүйн үетэнэй бэе махабадада айхабтар ехэ хоро хүргэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэһэн байна. Эрдэмтэдэй энэ Хандалгань ядерна буу зэбсэгэй туршалгын дары түргөөр заатагүй болюулагдаха шухала болоод байһан тухай гэршэлээ.

Советскэ Союз ядерна буу зэбсэгэй туршалгые дары сагтаа болюулха гэһэн дурадхал нэгэнтэ бэшэ урдань оруулһан байна гээд «Жэньминьжибао» газетэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ. Советскэ Союзай оруулһан эдэ бүхы дурадхалнуудынь бэелүүлэгдэжэ боломоор гэжэ баруун оронуудайшье нүлөө ехэтэ олон политическэ ажал-ябуулагшад тэмдэглэхээ.

һэн байгаа. Теэд, Америкын... то Штадууд түрүүтэй бару... нууд Советскэ Союзай хүс... долгые дэмжэнэгүй. Тиигэхэ... тагай Америкын Холбоото [illegible] апрелиин 5-һаа эхилэн, ... океан дээрэ ядерна буу зэб... шажа эхилхэмнай гэжэ м... байна. Энэнь бүхы дэлхэйн... дай бүгэдын хүсэл эрм... Америкын Холбоото Штаду... сагаархидай оройдоошье то... лэнгүй байһыень харуулна.

Америкын Холбоото Шта... нэгэн һаналтай Велико... Франци хоёр ядерна буу ... туршалгые болюулха тухай ... лые шиидхэлгэ мүн лэ ... руулна. Ядерна буу зэбсэг... гээр манай орон ехээр гээг... мэһээ ядерна буу зэбсэгэй ... гые болюулха мүнөө дээрэ... гүйбди гэжэ Великобрита... дүүлнэ. Тиихэдэ Франци яде... зэбсэгтэй болохо гэжэ бүхы... лаараа оролдожо байна. Франциин иимэ ябуулга хэ... хадань, ядерна буу зэбсэг у... гэнөөр бүтээгдэхэһээ бэшэ ... доо юумэн болохоб даа.

Ядерна буу зэбсэгэй тур... дары болюулха гэһэн бүхы... дай арадуудай хүсэл эрм... мүнөө болотор дүүргэгдээг... һандань баруун оронууд, ... Америкын Холбоото Штаду... зэмэтэй гээшэ.

Гэхэтэй хамта, бүхы ор... хүсэл эрмэлзэлгые хараадаа... Советскэ Союз ядерна буу ... туршалга гансаараа болюу... һэн шиидхэбэри абаба.

Советскэ Союз эб найрам... тоохо хэрэгтэ һаруул һайх... нээгээ. Советскэ Союзай ... хамшагта үүсхэлые батадха... лада, дэлхэйн бүхы арадууд... кын Холбоото Штадууд бол... лиие Советскэ Союзай жэш... хыень баадхажа, ядерна б... сэгэй туршалгые хэтэ мүнх... люулха ёһотой гэжэ «Жэ... жибао» газетэ түгэсхэнэ.

Советскэ Союзай зүгһөө ... водородно буу зэбсэгэй тур... болюулха тухай СССР-эй В... Соведэй Тогтоолые Японой о... халуунаар һайшааба.

Советскэ Союзай энэ һайх... хэл гаргаһандань амаршалһ... телеграмманууд Японд... СССР-эй посольстводо орон...

Мүн Токиодо байдаг А... посольствын байшангай ур... апрелиин 1-дэ ниислэлэй за... лай демонстраци болоо. СШ... сагтаа СССР-эй жэшээе ... ядерна бүхы туршалгануу... тоодо Номгон океан дээрэ ап... 5-һаа хэгдэхээ байһан тур... болюулба гэжэ мэдүүлэг гэһэ... тэ демонстрацида хабаадаг... бяа. Демонстрантнууд Япон... даг США-гэй элшэн сайд Ма... та өөрынгөө эрилтэ барюул... лада Америкын посольствы... шан руу орохоёо һанаа. Г... полици ерэжэ, энээндэнь ...

ХРОНИКО

Нүхэр Козлов Фрол Романовичын СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ хүдэлхэ болоһонтойнь дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум тэрэниие РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгаһаа сүлөөлөө.

Нүхэр А. Ф. Засядько гэгшын СССР-эй Министрнүүдэй С... хүдэлхэ болоһонтойнь дашар... лан, СССР-эй Министрнүүдэй ... тэрэниие Госпланай түрүү... орлогшын уялгаһаа сүлөөлөө.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

ЗОЛТОЙ ҮХИБҮҮД

Улан-Удэ городой Первомайска үйлсын 7-дохи гэртэ Фроловтанай бүлэ ажаһуудаг. Гэртэнь ороходо аятай зохидхон: юумэн бүхэниинь һууридаа табяатай, сэбэр, дулаахан.

Таһалгын тэг дунда табяатай түхэреэн столой саана гэрэй эзэн эхэнэр Евдокия Дмитриевна һуужа байба. Пединститудай 4-дэхи курсада һуража байдаг Вера басаганиинь эхэдээ юушьеб хөөрэнэ. Арбадахи класс дүүргэхэеэ байһан Юрий, Люда, Гита, Володя булта столой саана сугларaaд, нэгэдэхи класста һурадаг Слава гэжэ эгээл отхон дүүгэйнгээ тоо бодохыень хаража байбад...

Эдэнэр юрын советскэ нэгэ бүлын гэшүүд болоно. Евдокия Дмитриевна эгээл отхон хүбүүнһээ бэшыень, хамта табан үхибүүдые багаһаань хойшо үргэжэ, энэ болгоһон байна.

— Һамгамни табан бага үхибүүдые орхёод, наһа барашаһан юм. Эдэ багашуултай үлөөд байхадаа ехэхэн бэрхэшээлдэ ороо бэлэйб,— гэжэ Михаил Алексеевич хөөрэнэ. «Ямар эхэнэр иимэ олон үхибүүдтэй намда ерэхэб даа» гэжэ һанагша һэм. Теэд золтой, хуби заяатай хүнүүд байшообди. Евдокия Дмитриевнатай гэр бүлэ боложо, үхибүүдни түрэһэн эхэһээ дутуугүйгөөр хүмүүжүүлэгдэжэ байна. Мүнөө зургаадахи хүбүүмнай һургуулида ороо...

Евдокия Дмитриевнагай шарайда баярай тэмдэг үзэгдэнэ. Тиигэнгүйшье гүй лахаб, эдэ олониие бултыень хүл дээрэнь гаргаад байхадаа...

— Эдэнэртэй хуби заяагаа холбохоһоо урид олон табые бодоо һэм,— гэжэ Евдокия Дмитриевна хөөрэнэ. —Советскэ хүнүүд ядаһан тулиһан нэгэндээ туһа хүргэдэг заншалтай ха юм даа. Эжыһээ багахануудаар үлэһэн эдэндэ ёһотой эхэнь болохо гээшэ бэрхэтэйшэг байгаа һэн. Энэ бэрхэшээлые дабаха хэрэгтэ Михаил Алексеевич өөрөө ехэ туһалаа.

— Үхибүүдэйнгээ хажууда ходо «Мама» гэжэ намайе нэрлэдэг һэн. Теэд өөрөөшье ёһотой эхын энэрхэг сэдьхэлээр үхибүүдээ энхэржэ, садатарнь эдеэлүүлхэ, хубсаһа хунарыень угаахые оролдогшо һэм,— гэжэ тэрэ саашань хөөрэнэ.

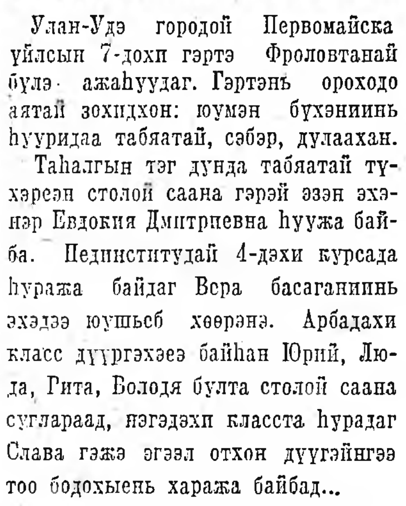
Ингэжэ Евдокия Дмитриевна эдэ үхибүүдэй дүрһэн бэе тээтээ тагажа, ёһотой эхын дура сэдьхэлээр тэдэниие хүреэлжэ шадаа. Түрэһэн эхэһээ гээгдэһэн үхибүүдэй этигэл найдабарида орохо гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ, энэ ушарта түрэлхид өөһэдөө ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Евдокия Дмитриевна Михаил Алексеевич хоёр үхибүүн бүхэнэйнгөө абари зангые хараадаа абажа, зүбөөр хүмүүжүүлхын тулада үсэд шангаар оролдоо.

Нэгэтэ Евдокия Дмитриевна үбшэлөөд больницада ороһон юм. «Үхибүүдни намдаа ехэ һанаагаа зобоо һэн. Үдэр бүхэндэ эдихэ юумэ асардаг, хэлэһэн, захиһан юумыемни гэртээ хуу дүүргэдэг байгаа...» гэжэ гэрэй эзэн эхэнэр хөөрэнэ.

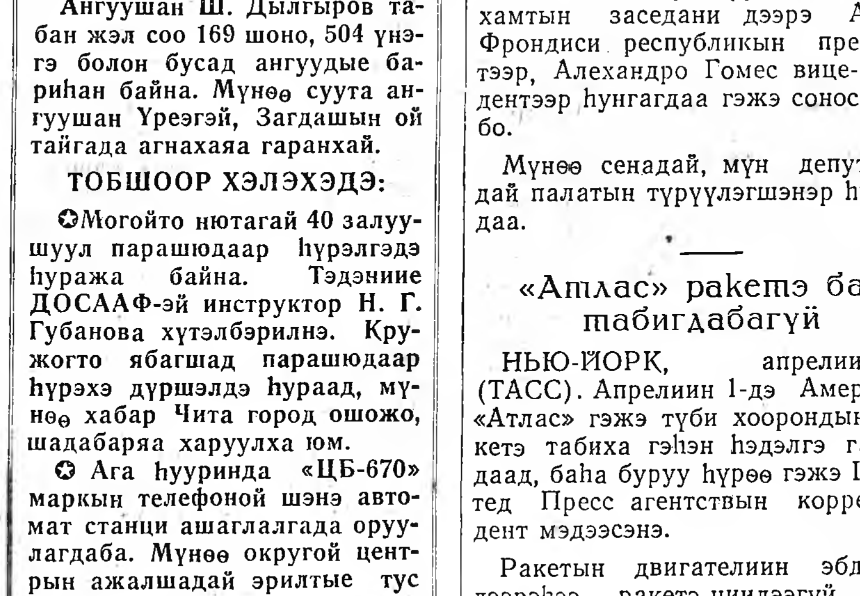
— Эдэнэйнгээ бага байхада хэды һүни унтангүй хоногшо һэмбиб,— гэжэ Евдокия Дмитриевна хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Мүнөө ядахаа болёоб, булта эхэнүүд боложо, хүл дээрээ гараа. Верамнай институт дүүргэхээ байна. Юрамнай ёһотой ехэ хүн боложо, эсэгэдээ туһалдаг болоо. Үнгэрэгшэ зунай каникулай үедэ барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ, 1900 түхэриг мүнгэ асараа һэн. Энэ жэлдэ 10-дахи класс дүүргээд, үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилдэг болохонь.

— Эдэ табаниие нарайһаань хойшо үргэжэ, эды хүргөөд байхадаа золтойб гэжэ һанагшаб,—гээд энэ эхэнэр баяртайгаар хөөрэнэ.

И. Попов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Евдокия Дмитриевна үхибүүдтээ эдеэ бэлдэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бултадаа эдеэлжэ байна.
Б. Гомбоевой фото.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни и экономики — 47-59, пропаганды и местной информации — ..., культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00699. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...